

SLOVENSKA vestnik

Letnik XXV.

Celovec, petek, 20. marec 1970

Štev. 11 (1445)

Mi in občinske volitve

Že v svojem volilnem pozivu dne 6. 2. 1970 je Zveza slovenskih organizacij na Koroškem poudarila, da gre pri občinskih volitvah za specifične krajevne probleme, vsled česar morejo o teh volitvah odločati le krajevni faktorji sami. Ne samo, da v občinah ne gre za daljnosežne družbene odločitve, je treba predvsem upoštevati, da obstoji v občinah neposreden stik med volilnimi kandidati in volivci ter so torej značaj, osebni pogledi in določene sposobnosti, skratka celotna osebnost kandidatov volivcem poznani.

Ko se bomo torej pri občinskih volitvah odločali za podporo ene ali druge volilne skupine, ne bomo toliko gledali na stranke, marveč v prvi vrsti na ljudi, ki jih predstavljajo, v koliko imajo v naših krajih predvsem tudi razumevanje za naše upravičene narodnostne težnje in potrebe.

Pri tem pa nikakor ne smemo gledati ozko in zgolj iz nacionalnega vidika, marveč iz širših pogledov občinske celote in njene družbene sestave. Le tako bomo prepričani, da se ne bomo sami izločili iz splošnega občinskega dogajanja ter zašli v škodljiv in nevaren geto.

Brez dvoma drži, da so ponekod na vplivnih mestih v avstrijskih strankah še vedno ljudje, ki se kljub drugačnemu splošnemu razvoju v deželi in državi še niso izklopali iz stare nacionalistične miselnosti in so še vedno mnenja, da je poglavitna naloga občinske politike zatiranje ali vsaj zapostavljanje zavednega slovenskega prebivalstva. Taka miselnost velja na žalost krajevno različno za vse avstrijske stranke, ne da bi njihovo centralno vodstvo moglo vplivno poseči vmes. Primerov za to bi lahko navedli po vrsti.

Zato je povsem razumljivo, da pri občinskih volitvah ponekod naši ljudje ne morejo podpreti stranke ali strank, ki jih sicer podpirajo pri deželnozborskih in državnoborskih volitvah; ponekod pa spet tudi niso zgolj nacionalni vidiki vzrok za odpor proti gotovim občinskim funkcionarjem, temveč vplivajo tudi drugi dejavniki.

Tako je brez vsega mogoče, da bo v nekaterih občinah prišlo tudi med našimi ljudmi do različnih pogledov in različnih stališč do posameznih volilnih skupin. Saj to danes upoštevajo celo avstrijske stranke, ki dovoljujejo ponekod tudi nastop dveh ali več svojih volilnih skupin.

Prav to je vendar prednost pri občinskih volitvah, da je razmeroma lahko organizirati volilno skupino z izgledom na uspeh. Kjerkoli torej naši ljudje pridejo do spoznanja, da ne morejo podpreti nobene obstoječe volilne skupine, bodo pač morali organizirati posebno volilno skupino. Iz prej navedenih vzrokov le-ta ne sme biti zgolj nacionalna skupina, ki je nujno obsojena na izolacijo, še manj seveda skupina ozkih partikularističnih interesov, marveč mora upoštevati dejansko nacionalno in socialno strukturo prebivalstva v občini; zasnovati mora program za gospodarski, kulturni in vsesplošni napredek občine ter sestavo kandidatne liste tako, da bo ta lista dejansko nagovorila vse občane, ki želijo mirno, enakopravno sožitje in dobrobit vsega prebivalstva ne glede na nacionalne in socialne poglede ter jim je pri srcu edinole pravična in napredna politika v občini.

Današnji splošni razvoj v svetu, ki povsod stremi za zblizanjem in združevanjem ter za odpravo nacionalnih in svetovnonazornih pregraj, se tudi pri občinah ne ustavi. Nasprotno, prav tam nas dnevno konfrontira z vsemi problemi družbe, katere del smo in v kateri hočemo enakopravno soodločati. To bomo uspeli le s širo-

NA PODLAGI LETOŠNIH VOLITEV:

Važne odločitve za bodočnost

tako na deželni kakor na državni ravni

Ta teden je potekal v znamenju važnih odločitev, ki jih je narekoval izid letošnjih volitev, in sicer tako na deželni kakor tudi na državni ravni. Če so bile na Koroškem od 22. februarja in v Avstriji od 1. marca naprej odprte možnosti za najrazličnejša ugibanja in prognoze, potem so zadnji dnevi v veliki meri privedli do razjasnitve. Vsaj v glavnih obrisih je zdaj namreč že znano, kako bo šel razvoj dalje v deželi in kako se bodo stvari odvijale naprej v državi.

Danes se bo v Celovcu sestal na prvi seji novoizvoljeni koroški deželni zbor, ki se bo najprej konstituiral, potem pa izvolil deželnega glavarja in ostale člane deželne vlade. Predhodno so bila seveda potrebna ustrezna pogajanja med strankami in je bil predvsem med SPO in ÖVP dosežen sporazum o bodočem sodelovanju, tako da danes v deželnem zboru ni pričakovati kakšnih presenečenj. Sporno je pravzaprav ostalo le še vprašanje sedmega člana deželne vlade, ki

je doslej pripadal FPÖ, na podlagi izida letošnjih deželnozborskih volitev pa ga SPO zahteva zase. V tem vprašanju ne izključujejo možnosti, da bo zadnje besedo izreklo ustavno sodišče.

Tako daleč kot na Koroškem razvoj dogodkov po volitvah v državnem merilu seveda še dolgo ni. Vendar pa so tudi na tej ravni padle že važne odločitve. Od srede naprej potekajo namreč med SPO in ÖVP že prava pogajanja o bodoči zvezni vladi in so v poli-

tičnih krogih povsem prepričani, da o novi vladni koaliciji med obema vel. strankama ne more biti več nobenega dvoma. Zdaj gre le še za stvarna vprašanja, za vsebino programa nove vlade, za člane in razdelitev kompetenc v vladi ter za obliko in pravila bodoče koalicije. Prihodnji teden bodo tozadevna pogajanja prekinili in jih nadaljevali v začetku aprila, medtem ko se bo 31. marca novi parlament sestal na svoji prvi seji.

V zadnjih dneh pa so se na Dunaju dogajale tudi še druge stvari, prav tako najlesneje povezane z izidom letošnjih državnoborskih volitev. To so predvsem spremembe v vodstvu ÖVP, ki so dobile že zelo jasne oblike. Na torkovi seji ÖVP-jevskega vodstva je kancler Klaus podal ostavko kot predsednik stranke, njegovega naslednika pa bo 22. maja izvolil kongres stranke v osebi sedanjega generalnega sekretarja ÖVP dr. Withalma, kateri je predviden tudi za položaj vicekanclerja v novi koalicijski vladi. Tako se je razblinilo glavno geslo ÖVP, ki je vso volilno propagando prikrojila na osebo dr. Klauusa; nedvomno udarec tudi za tiste v vodstvu NskS, ki so v isti smeri skušali najti utemeljitev za podporo ÖVP.

Nekatere personalne odločitve so padle tudi pri SPO. Predsednik stranke dr. Kreisky je bil imenovan za predsednika kluba socialističnih poslancev, za njegove namestnike pa doseđani predsednik dr. Pittermann (ki bo letos jeseni z izpolnitvijo 65. leta starosti šel v pokoj)

Nemški dialog na vrhu

Včeraj je bilo vzhodnonemško mesto Erfurt prizorišče zgodovinskega dogodka, namreč prvega srečanja predstavnikov obeh nemških vlad — zahodnonemškega kanclerja Brandta in predsednika vzhodnonemške vlade Stopha. Mednemški dialog, ki se odvijata zdaj že več mesecev, je z erfurtskim srečanjem prvič dosegel raven, o kakršni pred leti sploh ne bi bilo mogoče misliti.

Do tega srečanja, ki se je odvijalo v obliki uradnega obiska zahodnonemškega kanclerja v Vzhodni Nemčiji, je prišlo šele po dolgotrajnih pri-

pravah. V zadnji fazi teh priprav je skoraj že kazalo, da se bo tokratni poskus razbil in da bo treba spet začeti nekje spredaj. Potem se je kot „kompromisna rešitev“ izkazal Erfurt; odpadel je „berlinski pomislek“ in za srečanje ter razgovore obeh predsednikov ni bilo več nepremostljivih ovir.

Kako je srečanje v Erfurtu podrobno potekalo in kakšni so bili razgovori med obema predsednikoma, ob zaključku našega lista še ni znano. Že od vsega začetka pa je bilo jasno, da od te prve konfrontacije ni pričakovati kakšnih posebnih rezultatov. Saj to končno tudi ni bil namen sestanka, marveč je šlo v prvi vrsti za poskus, da enkrat tudi na visoki ravni vladnih predsednikov obe strani manifestirata pripravljenost na mednemški dialog in da ob tej priložnosti proučijo medsebojna stališča glede vsebine in poteka bodočih pogajanj za reševanje odprtih vprašanj in ureditev odnosov med obema nemškima državama.

V tem oziru je včerajšnje razgovore vsekakor treba oceniti kot važen korak naprej po poti, na kateri bo v krajših ali daljših časovnih presledkih gotovo prišlo še do nadaljnjih takih srečanj. To pa je najboljšje jamstvo, da se odnosi v bodoče ne bodo zaostrovali, marveč sproti in čedalje bolj uglaševali in tako polagoma ustvarjali vzdušje, v katerem tako imenovano „nemško vprašanje“ ne bo več skrivalo v sebi nevarnosti za mir v tem delu sveta.

Volitve na Štajerskem

Deželnozborske volitve na Štajerskem, izvedene dva tedna po presenetljivem izidu državnoborskih volitev, so bile razumljivo v središču zanimanja javnosti. Čeprav ne morejo neposredno vplivati na potek dogodkov na državni ravni, so za nekaj časa potisnile v ozadje celo priprave za novo zvezno vlado. Zdaj so tudi te volitve mimo in njihov izid je dejansko tak, da omogoča vse najrazličnejše komentarje.

Vsekakor je izid deželnozborskih volitev na Štajerskem tak, da lahko vsaka stranka govori o svoji „zmagi“, čeprav ob stvarni presoji kmalu postane jasno, da poudarjanje takih „zmag“ ni vedno znamenje resnične moči. Poglejmo malo bolj podrobno:

■ ÖVP vidi „zmago“ v tem, da je število svojih glasov povečala tako od zadnjih deželnozborskih volitev leta 1965 (za blizu 15.000) kakor tudi od letošnjih državnoborskih volitev (za dobrih 18.800), povsem pa zamolči, da je zgubila 1 mandat in s tem tudi doseđanje absolutno večino v deželnem zboru.

■ SPO je v primerjavi z letošnjimi državnoborskimi volitvami res zgubila dobrih 26.000 glasov, toda od zadnjih deželnozborskih volitev jih je pridobila daleč nad 30.000; predvsem pa je število svojih manda-

tov povečala od 24 na 26 in je s tem zmanjšala razliko do ÖVP od 5 na le še 2 mandata.

■ O „zmagi“ govori tudi FPÖ, katera je od leta 1965 sicer zgubila okroglo 2500 glasov, vendar ji je uspelo obdržati svoja dva močno ogrožena mandata.

■ KPÖ je od letošnjih državnoborskih volitev uspela pridobiti dobrih 900 glasov nazaj, toda v primerjavi z letom 1965 je nazadovala za več kot 12.600 glasov in je zlasti zgubila tudi svoj mandat, tako da zdaj v nobenem deželnem zboru nima več svojega predstavnika.

Ob stvarni presoji nedeljska „zmaga“ na Štajerskem torej le malo drugače izgleda in bi moral izid volitev iztegniti predvsem ÖVP, ki bo morala zdaj pri drugih strankah iskati podporo tako za izvolitev predsednika deželnega zbora kakor tudi za izvolitev deželnega glavarja.

Deželnozborske volitve na Štajerskem pa so pokazale tudi nekaj drugega: namreč nadaljevanje splošnega razvoja, ki se v Avstriji kaže pri volitvah vse od leta 1966 naprej. Tudi na Štajerskem so v primerjavi z zadnjimi deželnozborskimi volitvami (in možna je seveda le primerjava med enakimi volitvami) — kljub ÖVP-jevski „volilni lokomotivi“, kakor imenujejo deželnega glavarja Krainerja — prepričljive uspehe zabeležili le socialisti.

Dva slovenska odbornika

v tržaškem občinskem svetu

Prejšnji teden je bil z glasovi strank, ki pripadajo tako imenovani koaliciji leve sredine, izvoljen za novega odbornika tržaškega občinskega sveta dr. Rafko Dolhar, kateri je bil pri zadnjih občinskih volitvah izvoljen na listi Slovenska skupnost. Ta slovenska skupina je sicer že doslej podpirala omenjeno koalicijo, zdaj pa se je po svojem predstavniku tudi neposredno vključila v vodenje občinske uprave v Trstu.

Po izvolitvi dr. Dolharja sta v vodstvu tržaške občine že dva slovenska predstavnika, saj je že nekaj let v odboru tudi na socialistični listi izvoljeni svetovalec Dušan Hreščak. Novo izvoljenemu odborniku dr. Doharju so dodelili področje socialnega skrbstva, ki ga je doslej upravljal Hreščak kateri pa bo odslej odgovarjal za referat, v katerega poleg industrijskih dejavnosti spada tudi mestna ustanova za vodo, plin in mestni promet.

Medtem ko so izvolitev prvega odbornika slovenske narodnosti Hreščaka pred nekaj leti spremljali že živčni izbruhi žovinizma, tokrat ni več prišlo do izrazitih pojavov narodne nestrpnosti, kar je najlepši dokaz, da se je ozračje v Trstu že bistveno spremenilo in izboljšalo.

Sporočilo Zveze slovenskih organizacij na Koroškem

Celovec, dne 14. marca 1970. — Danes sta se sestala na skupni seji Nadzorni in Upravni odbor Zveze slovenskih organizacij na Koroškem.

Po temeljiti analizi rezultatov letošnjih deželnozborskih in državnoborskih volitev ter oceni trenutnega narodnostno-političnega stanja sta sprejela smernice za bodoče delo in soglasno sklenila določene potrebne ukrepe na narodnostno-političnem področju.

Končno sta oba odbora ponovno odobrila svoječasno stališče Zveze slovenskih organizacij na Koroškem do občinskih volitev.

ter poslanca Gratz in Haberl, medtem ko je bil za prvega predsednika parlamenta predviden dr. Waldbrunner in za 3. predsednika poslanec Probst.

Glede sestave bodoče vlade pa še ni uradnih poročil, marveč gre pri vseh dosedanjih tozadevnih objavah le za ugibanja ali želje ene in druge interesne skupine. Govora je seveda o najrazličnejših kombinacijah, tako da tukaj sploh ni mogoče podrobno naštevati vseh teh vesti, ki se iz dneva v dan vedno spet spreminjajo in se bo ta zabavna igra verjetno nadaljevala tako dolgo, dokler ne bodo vladna pogajanja uspešno zaključena in se bo nova zvezna vlada lahko predstavila zveznemu prezidentu in parlamentu.

Strojna industrija na evropski ravni

POŠIROKEM SVETU

Strojna industrija v naši državi se je sicer slabše razvijala kot po drugih industrializiranih deželah, vendar se je razvijala močnejše od celokupne industrije. Do tega zaključka prihaja avstrijski

inštitut za gospodarsko raziskovanje v svoji študiji, ki jo je začetkom marca objavil v svojem mesečnem poročilu. Posebno močno se je strojna industrija v naši državi razvijala v prvem de-

setletju po drugi svetovni vojni, ko smo morali podobno kot druge države obnoviti svoje gospodarstvo in ko na uvoz strojev skoraj ni bilo mogoče računati.

zaposlenih je v položaju nameščena, več kot polovica pa sodi v skupino kvalificiranih strokovnih delavcev. Zato so v strojni industriji zaposleni tudi bolje plačani od delavcev v drugih vrstah industrije. S povprečjem 5067 šilingov mesečne plače so bili zaslužki v strojni industriji zaposlenih leta 1968 za 10 odstot. višji od povprečne plače v celokupni industriji naše države.

V mednarodni konkurenčni borbi pa se avstrijska strojna industrija drži tudi zaradi tega, ker ima razmeroma visoko produktivnost na zaposlenega in ker ta produktivnost neprestano narašča, čeprav je v primerjavi z drugimi deželami že tako razmeroma visoka. Visoka produktivnost in njeno nadaljnje naraščanje sta posledica kolikor toliko pravočasnega prehoda na delitev dela in proizvodnje. Podjetja strojne industrije si niso le razdelila proizvodnje, marveč si tudi delijo izdelavo komponent svojih izdelkov. To je največ pripomoglo k temu, da se podjetja, ki zaposlujejo 250 do 1000 oseb, niso le obdržala, marveč da je njihovo število celo naraslo. Delež takih podjetij na celokupni strojni industriji se je v zadnjih desetih letih povečal od 29 na 40 odstotkov.

Po analizi razvoja strojne industrije v preteklosti prihaja avstrijski inštitut za gospodarsko raziskovanje do zaključka, da ima ta vrst avstrijske industrije ugodne pogoje tudi v prihodnje. Njene šanse v bodočnosti so vendar odvisne od tega, v kolikor bo še bolj kot doslej izpopolnjevala specializacijo po podjetjih na izdelke, ki jih na mednarodnem trgu primanjkuje. S tem v zvezi pa inštitut tudi poudarja, da bo morala strojna industrija uporabiti več sredstev za raziskovanje, če bo hotela držati svoj položaj na mednarodnem trgu. Poleg tega bo morala posvetiti tudi več pozornosti kooperaciji s strojnimi industrijami drugih dežel in vprašanju delitve mednarodnega trga.

(bl)

Letos uspešen začetek

v jugoslovanski industriji in trgovini

Tako v zveznem jugoslovanskem merilu kakor tudi v republiškem slovenskem okviru se je letošnje leto uspešno začelo z ozirom na industrijsko proizvodnjo in zunanjo trgovino. Tako se niso uresničile napovedi ob koncu lanskega leta, po katerih naj bi razvoj v letu 1970 počasneje napredoval in da ne bo mogoče računati z enakimi stopnjami povečanja kakor prejšnje leto.

V Sloveniji je bila industrijska proizvodnja že v letošnjem januarju za 10,9% večja kakor lani, v februarju pa je lansko proizvodnjo istega meseca preseгла celo za 13,7%; povprečni porast proizvodnje za oba meseca znaša torej 12,2%. Najvišji porast proizvodnje je v prejšnjem mesecu zabeležila elektroindustrija, ki je lansko proizvodnjo preseгла kar za 30 odstotkov.

Podoben napredek je prejšnji mesec zabeležila industrija tudi v jugoslovanskem merilu: medtem ko je v januarju preseгла lansko proizvodnjo za 11,1%, je v februarju povečanje naraslo na 14 odstotkov nasproti istemu mesecu lanskega leta. Največji uspeh je doseglo ladjedelništvo s povečanjem proizvodnje za 50 odstotkov. Za lanskim letom je letošnja industrijska proizvodnja v februarju zaostala samo v Črni gori.

Presenetljive uspehe je v začetku tega leta dosegla Jugoslavija tudi v svoji zunanji trgovini. Medtem ko je bil druga leta izvoz v prvih mesecih vedno razmeroma slab, je letos v tej dobi izredno zaživel. Že v januarju je vrednost jugoslovanskega izvoza dosegla 1643 milijonov din, kar je za 31% več kakor v lanskem januarju. Še večji vzpon pa je bil zabeležen v februarju, ko je vrednost izvoza preseгла lansko za 49 odstotkov. Skupaj v prvih dveh mesecih tega leta je jugoslovanska trgovinska bilanca pokazala naslednjo sliko: izvoz se je povečal za 40% na 3241,5 milijona, uvoz pa le za 7% na 4232,2 milijona din, tako da

na industrija leta 1956 izvozila 32,5 odstotka, lani pa 40,9 odstotka. Lani je s tem njen delež na celokupnem industrijskem izvozu znašal 17 odstotkov. Vrsta njenih izdelkov je šla sploh samo v izvoz. Na inozemskem trgu nima prave konkurence.

Konjunktura v strojni industriji zelo niha. V letih konjunktura, kakor n. pr. lani je njena proizvodnja porasla za 20 odstotkov, medtem ko je v letih recesije stagnirala. Navzlic pomembnemu izvozu je njena konjunktura še vedno odvisna v prvi vrsti od povpraševanja na domačem trgu. Toda tudi na tem trgu postaja konkurenčna borba čedalje trša. Doslej je bila inozemska konkurenca kos zlasti zaradi visoko kvalificiranega kadra, ki ga zaposluje. Ena četrtina v stroj. industriji

se je za to obdobje primanjkljaj trgovinske bilance zmanjšal skoraj za polovico na 990 milijonov din.

V Sloveniji je izvoz v januarju narasel le za 1% na 266,2 milijona din, zato pa je bil februarja za 31% večji kakor lani in je dosegel 278 milijonov din. Celotni izvoz Slovenije v prvih dveh mesecih letošnjega leta je znašal 544,2 milijona din, kar je za 14 odstotkov več kakor v istem obdobju lanskega leta. Kakor v jugoslovanskem merilu, je tudi v Sloveniji bilo težišče v industrijskem izvozu, ki se je v prvih dveh mesecih povečal za 24% in dosegel vrednost 485,6 milijona din, medtem ko je kmetijski izvoz slej ko prej močno zaostajal.

V BOSANSKEM RUDNIKU BREZA:

Huda rudarska nesreča

zahtevala življenje 49 rudarjev

V jutranjih urah minule sobote se je v rudniku Breza blizu Sarajeva iz doslej nepojasnjenega vzroka pripetila huda nesreča, pri kateri je 49 rudarjev zgubilo življenje, daleč nad deset pa jih je bilo poškodovanih.

Nesreča se je zgodila v jašku „Srečno“ v revirju Prhinje v bližini Širokega čela, kjer je približno tri kilometre od vhoda v globini 250 metrov prišlo do eksplozije metana. Jašek „Srečno“ so odprli šele pred štirimi meseci in je opremljen z najmodernejšo rudniško mehanizacijo in varnostnimi napravami. Tudi vsi rudarji, ki so bili razporejeni v tem jašku, so imeli pri sebi samorešilne aparate, ki pa se jih — kakor je pokazala preiskava — ponesrečeni v največ primerih sploh niso poslužili.

Vest o hudi nesreči je močno odjeknila po vsej Jugoslaviji, kjer je bil za zadnje nedeljo proglašen dan žalovanja. V navzočnosti številnih predstavnikov zveznih, republiških in lokalnih oblasti je bila v Brezi skupna žalna svečanost, potem pa so krste s preminulimi rudarji odpeljali v njihove domače kraje in jih tam pokopali.

Že na dan nesreče so v Brezi ustanovili poseben sklad solidarnosti za pomoč družinam rudarjev, ki so v nesreči zgubili življenje. Poleg rudniške uprave so v ta sklad prispevale tudi razne druge ustanove. Prav tako je delovni kolektiv rudnika prevzel stroške za pogreb ponesrečenih tovarišev. Za prebivalstvo občine Breza je bilo ob tej katastrofi razglašeno tridnevno žalovanje.

OZN O SVETOVNEM PREBIVALSTVU:

Čez 40 let že 7 milijard ljudi

Združeni narodi vsako leto objavijo obsežno poročilo, ki vsebuje najrazličnejše demografske podatke. Gre za publikacijo, ki navaja celo goro sicer zelo zanimivih, včasih pa tudi že zaskrbljujočih podatkov o razvoju po svetu, posebno še o tem, kako živijo v raznih predelih sveta, koliko prebivalcev ima posamezna dežela, kako je z umrljivostjo, kako z rojstvi in podobno.

Iz letnega poročila OZN za leto 1969, ki je pravkar izšlo, je na primer razvidno, da bo čez 40 let, to se pravi leta 2009, živelo na Zemlji dvakrat toliko ljudi kot jih živi danes, z drugimi besedami, da bo imel naš planet tedaj dobrih 7 milijard prebivalcev. Seveda je to odvisno od tega, ali se bo svet ubranil pred morebitno atomsko katastrofo in ali se bo prirodni pri-

rastek nadaljeval v sedanjem tempu.

Sredi leta 1968 je bilo po podatkih OZN na Zemlji 3 milijarde 420 milijonov ljudi in se je prebivalstvo sveta v letu dni povečalo za 63 milijonov. Sredi letošnjega leta, to se pravi konec junija, pa bo na Zemlji živelo 3 milijarde 600 milijonov ljudi. V zadnjih petih letih se je število svetovnega prebivalstva povečalo na leto za 1,9%: vsak dan nas je bilo za 180.000 več, kajti vsak dan se je rodilo 320.000 otrok, 140.000 oseb pa je vsak dan umrlo.

Po številu prebivalstva je daleč pred vsemi državami LR Kitajska, za katero v poročilu piše, da šteje 730 milijonov prebivalcev. Nekateri sicer menijo, da šteje Kitajska že 750 milijonov ali celo 760 milijonov prebivalcev, toda tudi 730 milijonov je veliko, če pomislimo, da

je ob zmagi revolucije pred 20 leti štela Kitajska le nekaj nad 500 milijonov ljudi. Na drugem mestu je Indija, za katero pravijo, da ima 524 milijonov prebivalcev, vendar je tudi v tem primeru število le približno.

Na tretjem mestu je Sovjetska zveza, ki šteje 238 milijonov prebivalcev. Takoj za njo so Združene države Amerike, ki imajo 201 milijon prebivalcev. V Indoneziji živi 113 milijonov ljudi, kar je le za 3 milijone več kot jih šteje Pakistan, medtem ko je Japonska lani prekoračila okroglo število 100 milijonov prebivalcev. V Latinski Ameriki zavzema prvo mesto Brazilija z 88 milijoni prebivalcev, v Afriki je prva Nigerija, katere prebivalstvo znaša 63 milijonov oseb, v Evropi pa vodi — poleg Sovjetske zveze, ki je evro-azijska država — Zahodna Nemčija, kjer živi 58 milijonov ljudi.

Največje mesto na svetu (po številu prebivalcev) je japonska prestolnica Tokio, ki ima že skoraj 9 milijonov prebivalcev. Na drugem mestu je New York z nekaj več kot 8 milijoni ljudi; če pa bi računali tudi predmestje, bi Tokio zaostajal za New Yorkom.

Človeštvo se najbolj naglo množi na najslabše razvitih področjih sveta. Predvsem velja to za Latinsko Ameriko, kjer se število prebivalstva poveča vsako leto za 2,9%, medtem ko se narodni dohodek poveča le za pičla dva odstotka, tako da je lakota v tem delu sveta iz leta v leto večja. Na manj razvitih področjih živijo tri četrtine svetovnega prebivalstva, poldruga milijarda ljudi je podhranjena, pol milijarde ljudi je sploh lačnih, skratka: na svetu je dve milijardi ljudi, ki nimajo niti toliko hrane, da bi se vsak dan nasitili.

WASHINGTON. — Na svetu so lani izdali za oborožitev rekordno vsoto 200 milijard dolarjev. Ta podatek je objavljen v letnem poročilu ameriške agencije za nadzorstvo nad oborožitvijo in razorožitvijo, ki podaja analizo o vojaških izdatkih v 120 državah. Med drugim je v poročilo rečeno, da so vojaški izdatki v zadnjih dveh letih naraščali nekoliko počasneje kakor v obdobju od leta 1964 do 1967. Države članice NATO so lani izdale za vojaške namene 108 milijard dolarjev, kar predstavlja 54 odstotkov vojaških izdatkov na vsem svetu. Države varšavskega sporazuma pa so lani porabile v ta namen 63 milijard dolarjev, to je 32 odstotkov vseh vojaških izdatkov na svetu.

PRAGA. — Te dni je na uradnem obisku na Češkoslovaškem sovjetski zunanji minister Andrej Gromiko, ki bo danes parafiral novo pogodbo o prijateljstvu, sodelovanju in medsebojni pomoči med Sovjetsko zvezo in Češkoslovaško. Pogodbo, ki naj bi odražala višjo stopnjo v odnosih in razvoju sodelovanja med obema državama, bodo slovesno podpisali v začetku maja ob proslavi 25-letnice osvoboditve Češkoslovaške. Takrat pričakujejo v Pragi uradno sovjetsko državno in partijsko delegacijo pod vodstvom Brežnjeva in Podgornega.

OSAKA. — Japonski cesar Hirohito je zadnjo soboto odprl „Expo 70“, prvo svetovno razstavo na azijski celini in hkrati „največji sejem“ v 119 letih, odkar prirejajo svetovne razstave. Temu primerna je bila tudi otvoritvena slovesnost, ki je prekosila vse dosedanje tovrstne ceremonije. Že pred otvoritvijo je pred vrati čakalo 13.000 ljudi, da bi si med prvimi ogledali to veliko prireditve. V prvih urah po otvoritvi pa so na razstavi zabeležili že več kot 200 tisoč obiskovalcev. Kakor smo poročali v zadnji številki našega lista, bo „Expo 70“ odprta do 13. septembra.

MOSKVA. — V Sovjetski zvezi so odločno zavrnilo vesti, po katerih naj bi se Sovjetska zveza baje pripravljala na vojno s Kitajsko. Sovjetska tiskovna agencija TASS je v tej zvezi zapisala, da „buržoazni tisk in vladajoči krogi v nekaterih imperialističnih državah“ v zadnjem času širijo govorice v zvezi s položajem na sovjetsko-kitajski meji. TASS poudarja, da so takla poročila samo laži, s katerimi skuša protikomunistična propaganda zavreti sedanje sovjetsko-kitajske pogovore, ki potekajo v Pekingu, in s tem zaostri napetost v odnosih med Sovjetsko zvezo in LR Kitajsko.

BEOGRAD. — Jugoslovanski državni sekretar za zunanje zadeve Mirko Tepavac je odpotoval na uradni in prijateljski obisk v nekatere azijske države, kjer bo ostal do 3. aprila. V tem času bo obiskal Burmo, Kambožjo, Singapur, Indonezijo in Indijo. Pred odhodom je Tepavac izjavil, da bodo pri razgovorih obravnavali dvostranske odnose, predvsem pa proučili aktualna mednarodna vprašanja s posebnim ozirom na vlogo neuvrčenih držav.

WASHINGTON. — Po poročilu ameriškega ministrstva se je blagovna izmenjava Amerike z državami vzhodne Evrope in posebno s Sovjetsko zvezo povečala. To so prva znamenja, ki kažejo, da so se gospodarski odnosi med Ameriko in vzhodnoevropskimi državami razširili. Ameriški kongres je namreč lani sklenil, da bodo skrčili „črni spisak“ izdelkov, prepovedanih za izvoz v vzhodnoevropske države, od 1300 proizvodov na približno 200.

SAIGON. — Tiskovna agencija ADN poroča, da začasna revolucionarna vlada Južnega Vietnama zdaj utrjuje državno oblast na velikem delu ozemlja, ki ga nadzira. Revolucionarna vlada je postavila svoje upravne organe v 41 pokrajinah, 150 okrajih in 1300 od skupno 1600 vasi. Njeni organi pa delujejo tudi v mestih, ki so pod zasedbo ameriških oblasti in saigonskega režima.

BEOGRAD. — V okviru prireditve, s katerimi bodo v Jugoslaviji proslavili letošnje 25-letnico zmage nad fašizmom in osvoboditve države izpod tuj zasedbe, bo v Beogradu na dan zmage, to je 9. maja, vojaška parada. Spreveda se bodo udeležili odredi vojnih veteranov, enote armade, teritorialne in mladinske enote ter enote civilne zaščite, milice in družbenih organizacij.

VARŠAVA. — Vladni delegaciji Poljske in Zahodne Nemčije sta končali drugi del političnih pogovorov, o katerih je neki bonski predstavnik dejal, da so zajeli vprašanja načel za normalizacijo skupnih odnosov. Predstavniki obeh držav naj bi se ponovno sestali konec prihodnjega meseca, vendar točnega datuma doslej še niso določili. Možna pa je, da bi se pogovori nadaljevali že v drugi polovici aprila.

Mesto in vloga kulture v sodobni slovenski samoupravni družbi

Prejšnji teden je bila v Ljubljani seja centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije, na kateri so razpravljali o važnih vprašanjih kulture, predvsem o mestu in vlogi kulture v sodobni slovenski samoupravni družbi. Uvodni referat je imel predsednik komisije za idejna vprašanja kulture dr. Boris Majer, ki je prikazal položaj in družbeno vlogo kulture v današnji slovenski stvarnosti. Poleg tega je tekla razprava o številnih aktualnih vprašanjih slovenskega kulturnega življenja. O nekaterih temeljnih vprašanjih kulture so bile sprejete in dane v javno razpravo teze, ki bodo predstavljale temeljno gradivo za resolucijo o kulturi, katero bo CK sprejel na eni prihodnjih sej.

V omenjenih tezah zavzema važno mesto tudi vprašanje enotnosti slovenskega kulturnega prostora in je tozadevno med drugim poudarjeno:

Za nacionalno afirmacijo je nadvse potrebno preoblikovati skladen in pospešen kulturni razvoj Slovenije (enotni republiški kulturni prostor, enotni narodni kulturni prostor), vključno s politiko mednarodnega sodelovanja v kulturi in mednarodnega kulturnega sodelovanja. Ideja o enotnem kulturnem prostoru se mora v socialistični republiki Sloveniji uveljaviti z načrtovanjem in materialnim pospeševanjem kulturnega razvoja in kulturnih dejavnosti na vseh območjih in sicer tako, da bodo hotenja in snovanja kulturnih delavcev in občanov našla odmev in meso v družbenem in posebej v kulturnem življenju. Slovenski kulturni prostor mora funkcionirati kot razčlenjena in dobro povezana celota z ustre-

Umrl dirigent Demetrij Žebre

V Ljubljani je minulo soboto za srčno kapjo umrl komaj 58 let stari dirigent in skladatelj Demetrij Žebre, eden izmed najbolj znanih slovenskih glasbenikov, ki se je uspešno uveljavil tudi izven svoje ožje domovine. Tako imamo dirigenta Žebreta v najboljšem spominu tudi na Koroškem, ko smo ga spoznali ob nepozabnih gostovanjih ljubljanske Opere.

Demetrij Žebre je diplomiral na glasbeni akademiji v Ljubljani in v Pragi. Potem je bil najprej dirigent v ljubljanski Operi in nato šest let direktor mariborske Opere. Nekaj let je bil tudi dirigent v zagrebški Operi, od leta 1958 do lani pa je bil direktor ljubljanske Opere.

nejšim razvojem več kulturnih centrov in s hitrejšim premagovanjem zaostalosti na kulturno manj razviti področjih.

Posebno pozornost pa je treba posvetiti razvijanju (in ne samo ohranjanju) kulturne tvornosti Slovencev v zamejstvu, slovenskih izselencev v tujini, pa tudi Slovencev v drugih republikah. Tesna kulturna povezanost s Slovenci v zamejstvu, na Tržaškem, Goriškem in v Beneški Sloveniji, na Koroškem, Štajerskem in v Porabju je mogoča samo ob visoki stopnji kulture v matični deželi in ob realizaciji trdnega, konkretnega kulturnega programa. Podpiramo analogno sodelovanje italijanske in madžarske narodne skupnosti z matično deželo. Slovenci v zamejstvu, kakor tudi narodne skupnosti v Sloveniji, so bile že doslej pomemben posrednik med slovenskim kulturnim prostorom in kulturami drugih narodov. V bodoče naj bi SR Slovenija še bolj spodbujala in omogočala njihovo vlogo, da bi jo uresničevali čim bolj kvalitetno in v čim večjem obsegu, upoštevajoč pobudo z obeh strani.

Dr. Majer je v svojem referatu med drugim govoril o vprašanjih samobitnosti slovenskega naroda ter njegovega mesta v jugoslovanski in širši evropski kulturni skupnosti. Poudaril je, da se pri tem srečujemo z dvema diametralno nasprotnima ocenama: na eni strani se pojavljajo ideje o ogroženosti samobitnosti slovenstva in slovenskega nacionalnega prostora sploh, na drugi strani pa ideje o kozmopolitičnem značaju znanstvene in kulturne ustvarjalnosti, ki zanikajo kakršnokoli zavezanost slovenski nacionalni kulturi, se malone odpovedujejo uporabi slovenskega jezika na področju kulturnega ustvarjanja, zlasti v znanosti, ter odkrito propagirajo odstop ustvarjalnih kapacitet iz slovenskega kulturnega prostora. Pojavljajo se ideje, ki vidijo bodočnost slovenske kulture v nekakšnem abstraktnem srednjeevropskem kulturno-političnem prostoru itd.

"Ta stališča," je naglasil dr. Majer, "so tako anahronistična, zgodovinsko neresnična in politično neodgovorna tudi v nacionalnem, ne

»Razodele so se misli mnogih...«

Pod tem naslovom je vsekakor človek, ki so mu natančno znane vse zakulisne igre okoli vetrinjskega samostana, zabeležil v mesečniku „Družina in dom“ v dveh nadaljevanjih razne „ugotovitve ob vetrinjski zadevi“.

Kdor natančno prebere prve ugotovitve in zna brati tudi med vrsticami, skoraj ne more drugače domnevati, da je Mohorjeva več ali manj le navidez nastopala kot interesent, saj sta se deželni svetnik Bacher in sodnijski pooblaščenec dr. Paternioner z njo kar telefonsko pogovarjala in ji dajala nasvete, kako dolgo naj podaljšuje svojo ponudbo.

Toda to ve le Mohorjeva sama. Mi v tej zvezi samo ugotavljamo, da Mohorjeva v navedenih člankih našteva samo grebe drugih, najprej ÖVP, potem pa SPÖ odnosno deželnega glavarja in na koncu pavšalno še grebe „Slovenskega vestnika“, katerega gledanje na Družbo je baje ostalo isto kot v letih 1947 in 1948, ko je Družba s svojim delom na novo začela.

Mohorjeva noče odgovarjati. No, spoved je vedno neprijetna zadeva, javna spoved lastnih grehov pa sploh in je niti cerkev ne zahteva. Zato je tudi mi od Mohorjeve ne zahtevamo. Lepo in bolj pošteno pa bi bilo, če bi Mohorjeva kar jasno povedala, kaj smo baje zakrivila in tudi to, kar smo dejansko pisali.

Mi vemo samo to, da smo se prvi in to že 5. septembra 1969 zavzeli za Mohorjevo in pokazali na to očitno diskriminacijo. Da smo proti temu hoteli podvzeti skupne korake z NskS, ki pa je to odklonil, in da smo v zadnji številki minulega leta ter v svojem novoletnem uvodniku ponovno opozorili na kršitev ustavno zajamčene pravice do svobodnega pridobivanja premoženja, o vsem tem člankar v „Družini in domu“ molči.

Če smo potem v zvezi z zlorabo te zadeve v volilni borbi pokazali tudi na nekatere njene hibe in narodno-politično gledano škodljive vezi s politično angažirano slovensko emigracijo, smo to storili samo za razčistitev tega vprašanja.

Zato se nič ne hudujemo nad neupravičeno kritiko Mohorjeve, ker vemo, da resnica vedno boli. Tembolj pa smo veseli, da smo s svojim pisanjem preprečili, da bi bila Mohorjeva in Vetrinji volilni šlager v itak napeti politični borbi. V svojim objektivnim pisanjem smo prispevali k razčistitvi vprašanja v nemški javnosti, med našimi ljudmi in v Mohorjevi sami, ki je na drugem mestu sama priznala nepravilnost založbe in natiska nekaterih emigrantskih del ter zagotovila, da se v bodoče noče več orientirati na emigracijo, temveč hoče zvesta svoji tradiciji vršiti svoje poslanstvo, da kot vsenarodna kulturna ustanova obrani slovenskega človeka narodni kulturni enotnosti. In če je v tem razodela svoje iskrene misli, smo srečni ter ji brez zamere zaradi neupravičene kritike želimo pri njenem delu še mnogo uspehov in nadaljnjih sto let bogatega ustvarjanja.

Revija primorskih zborov

Minulo soboto in nedeljo je bil slovenski Kulturni dom v Trstu prizorišče velike pevске manifestacije — revije primorskih pevskih zborov, ki jo pod geslom „Primorska poje“ prvič po vojni prirejajo skupaj pevski zbori z obeh strani meje.

Ta revija pevskih zborov se je teden dni prej začela v Kopru, drugi in tretji del sta bila zadnja soboto in nedeljo v Trstu, četrta in zadnja del pa bo to nedeljo v Postojni. Potem bo sledil le še zaključni nastop v Ajdovščini, in sicer ob 25-letnici ustanovitve prve slovenske vlade.

Na prvi vseprimorski reviji zborovskega petja sodeluje 49 zborov z obeh strani meje, ki tako uresničujejo geslo o enotnem slovenskem kulturnem prostoru. V soboto je v tržaškem Kulturnem domu nastopilo skupaj 11 zborov, od tega 6 slovenskih zborov iz Italije in 5 iz Slovenije; v nedeljo pa se je občinstvu, ki je Kulturni dom obakrat povsem napolnilo, predstavilo 8 mešanih, moških in mladinskih zborov iz Slovenije ter 6 zborov iz Italije, med katerimi je bil posebno prisrčno pozdravljen pevski zbor beneških Slovencev.

Revijo primorskih pevskih zborov sta pripravili Slovenska prosvetna zveza v Trstu in Združitev pevskih zborov Primorske na drugi strani meje. Za tako prireditve sta se obe organizaciji odločili v prepričanju, da je dozorel čas, da se narodno, zlasti pa kulturno-prosvetno življenje manifestira enotno ne glede na mejo, ki „je v postopnem toda vztrajnem izboljševanju meddržavnih odnosov začela vse bolj postajati meja, ki združuje in vse manj meja, ki ločuje,“ kakor je o prireditvi zapisal tržaški Primorski dnevnik.

Kakor že povedano, sodeluje pri tej reviji 49 zborov z obeh strani meje, ki združujejo skupno 1500 pevk in pevcev.

KULTURNE DROBTINE

● V celovškem Domu glasbe je v tokrat gostoval simfonični orkester ljubljanskega radia ter priredil koncert pod vodstvom dirigenta Sama Hubada. Na sporedu so bile skladbe Osterca, Martina in Cajkovskega, ki jih je ljubljanski orkester izvajal z znano in priznano dovršenostjo, s katero so ti umetniki že večkrat navdušili tudi celovško oz. koroško občinstvo.

● Slavni slikar španskega rodu Picasso je muzeju v Barceloni, ki nosi njegovo ime, podaril zbirko svojih zgodnjih del — okoli 900 risb, slik in gravur. Dela, ki jih je Picasso zdaj poklonil Barceloni, so bila svojčas last slikarjeve matere.

● Letašnje Herderjeve nagrade prejmejo poljski umetnostni zgodovinar prof. dr. Jan Białostocki, zgodovinar prof. dr. Jan Filip iz Prage, romunski pisatelj in prevajalec Zoltan Franyo, narodoslovec prof. dr. Milovan Gavazzi iz Zagreba, madžarski pesnik in literarni zgodovinar Gyula Illyes, grški skladatelj prof. Yannis A. Papaioannou ter bolgarski filozof in prevajalec Kanta prof. dr. Zenko Torbov.

● Na letošnjem 2. knjižnem sejmu v Bruslju sodeluje okoli tisoč založb iz 30 držav, ki so razstavile skupaj 100.000 knjig.

TONE SVETINA

11

UKANA

PRVA KNJIGA

mrzle vode. In poleg vsega nas je strah prihodnjega dne. Čas ni več naš, zato moramo biti omamljeni, da smo veseli, da se pozabimo ali da se spomnimo nase. Trezen misliti nase je greh, zločin zoper državo. Pijan misliti na državo pa ne bi bilo dostojno! Glasno se je zarežal svojim mislim, ki jih nikjer ni upal izreči niti zapisati v dnevnik. Zato je bil Ani hvaležen, ker ga je z občudovanjem poslušala, da je blestel pred njo in seboj, kakor bi ga poslušala polna dvorana ljudi. Pogledala ga je postrani in opazila, da ima močne oči in da je moral že piti.

Ana je pogrnila mizo, narezala šunko, salamo, sir in napravila goro obloženih kruhkov. Major pa se je zagledal v lestene in se pogrezal v misli. Zadnjih pet let mu je minilo kot noč, polna sanj. Dejanja so se prelivala druga v drugo in si sledila brez smisla za zaporedje v nekem tesnobno vznemirjenem razpoloženju. Mar tudi on beži pred seboj? Vse od Madrida 1936, ko so ga poslali v Španijo, kjer je napravil nekaj odločnih potez v korist nemške države in zase nekaj interesantnih malenkosti, ki so šle vsem, ki ga niso mogli, kakor poper v nos. Španija, Francija, Norveška, Vzhod in sedaj to obrobje Balkana, priključeno nemški državi, kjer se počuti kot doma. Vse je privid, sanje. Vtisi, ki jih je težko urediti na skupni imenovalec. Vse beži.

„Gospod major, vse sem pripravila, izvolite samo sestli za mizo in jesti!“ Ljubko se je priklonila pred njim in z roko pokazala na mizo. Vstal je, se zahvalil, sedel za mizo in si okoli vratu zavezal prtič.

„Krasno, čudovito! Vi ste popolna ženska in še gospodinja povrh! Vas mora biti človek vesel na tem polovičarskem svetu! Moški smo idioti. Spomnili smo se vojne in še ženske smo vpregli vanjo.“

„Lahko bi nam prihranili te svoje neumnosti in jih rezervirali zase. Gotovo bi bile vojne potem krajše.“

„To ni mogoče. Svet je postal celovit in to je vaš ženski davek za emancipacijo.“

Z velikim tekom se je spravil na obložene kruhke in jih zalival z vinom.

„Ana, kar posnemajte mel Tu vidite filmski lik dobrosrčnega arijskega buržuja, ki si želi napolniti trebuh, da bi zaigralo srce in udje.“

Tudi ona je jedla in se smejala njegovim domislicam, ki jih ni bilo konca. Strah pred njim je kopnel, čeprav je vedela, da se njegovo razpoloženje hitro spreminja in da zna menjati temo razgovora. Negotovo se je počutila, ker nikdar ni vedela, kaj misli zares in kdaj se šali. Zato je na njegove dvomljive pripombe odgovarjala le z dvomljivim smehljajem. Kruhki na krožniku so kopneli, major je vzel v roke prekajeno ribo in s polnimi usli smeja dejal:

Ko se najeva madžarske salame, ruskega kavjarja, bolgarskega sira, srbske šunke in slovenskega kruha in ko pomlatim to laško ribo in vse skupaj zalijeva z laškim vinom, prižgem še eno angleško cigaro, potem se po ameriškansko vleževa, preživiva francosko noč in se po nemško zbudiva, spel prazna in lačna. To se pravi, moja dama, sredi vojne svetovljansko živeti, ali drugače: v viziji naše bodoče zmage“. Major se je smejal na ves glas in kar ni mogel nehati. Ana se je smejala z njim.

Ko se je najedel, se je obrisal okoli ust in se zleknil v fotelj. Nato si je prižgal cigaro in pihal velike, bele svaljke čistega zadovoljstva pod strop in jo poželjivo opazoval, ko je pospravljala mizo.

„Zdaj se za spremembo pomeniva nekaj prekleto resnega,“ je začel v svojem stilu, ki je bil uvod v spreminjanje teme.

Vznemirjeno je čakala, kaj ji bo povedal, ker je slutila, da ima nekaj važnega zanjo.

„Ana, najin humor je obešenjaški. Vendar je njegova

Major Wolf si je sezul škornje, slekel bluzo in se zavalil na kavč. Dobil je brezskrben izraz in obšlo ga je razpoloženje veselega pričakovanja kot včasih, ko je bil še v vojni akademiji in so ga hodile obiskovat dekleta. Ponavadi je najemal sobo v hotelu, daleč iz mesta, kamor ni zahajala vojska. Oboževal je navade iz mladih let in ne bi se jim odpovedal za nič na svetu. Pogreznil se je v mehko posteljo in užival, ko je gledal dekle, kako gibko se premika okoli mize in kako ji valovijo dolgi lasje. „Pameten človek mora v tem času izkoristiti vsako priložnost, da združi koristno s prijetnim. Da zadira po svoje na kakem redkem otočku miru, četudi le dan ali samo noč, uro ali samo trenutek,“ je mislil Wolf in se pogrezal v problem vrednotenja časa. „Vsekakor je treba zgrabiti življenje za vrat in živeti po svoje. Naj se zadovoljujejo s parolami zmage vsi, ki so obsedeni! Takšnih je na naši in sovražni strani dovolj, zato vojne še ne bo konec.“

„Ali smem pripraviti tudi kavo, gospod major? Prinesli ste jo s seboj in tudi električni kuhalnik vidim tamle pri peči,“ ga je Ana zdramila iz premišljevanja.

„Prosim, prosim, seveda, kave, mnogo kave in žganja nama natočiti! Midva sva moderna človeka. Moderni ljudje pa so utrujeni. Potrebujemo poživila in pomiritev. Smo kakor ribe v usihajočem jezeru, v kalni vodi, ki potrebujejo

Važno za volitve

Kakor znano, bodo občinske volitve na Koroškem v nedeljo 26. aprila 1970. Posamezni termini za volitve se računajo od 1. januarja t. l., torej so isti kot so bili za letošnje deželnozborske volitve, kar velja tudi za sezname volilnih upravičencev. To pomeni, da ima tisti, ki je imel volilno pravico pri deželnozborskih volitvah 22. februarja, volilno pravico tudi pri občinskih volitvah 26. aprila 1970. Pasivno volilno pravico (to se pravi, da more kandidirati in biti izvoljen) pa ima vsak volilni upravičenec, ki je bil rojen pred 1. januarjem 1946.

Volilni predlogi (kandidati posameznih strank ali volilnih skupin) morajo biti vloženi najkasneje do 5. aprila 1970. Podpisati jih mora najmanj dvakrat toliko volilnih upravičencev, kolikor je v občini predvidenih občinskih odborov; vsak podpisnik mora navesti ime in priimek, leto rojstva in naslov. Volilni predlog mora poleg imena volilne stranke ali skupine vsebovati za vsakega kandidata njegovo ime in priimek, rojstno leto, poklic in naslov; obsegati pa sme največ dvakrat toliko kandidatov, kolikor občinskih odborov bo izvoljenih. Za vsakega kandidata je treba priložiti njegovo pismeno izjavo, da se s kandidaturom strinja. Končno mora v volilnem predlogu biti navedena še oseba, ki je pooblaščenca (zustellungsbevollmächtigter Vertreter), da za dotično volilno skupino javno nastopa ter sprejema pošto in druga obvestila.

Tudi za občinske volitve veljajo uradne glasovnice, ki jih volivci dobijo že na volišču.

Pevski zbor graških študentov koncertiral v Škocijanu in Železni Kapli

Moški akademski pevski zbor graških študentov je minulo soboto in nedeljo vabil na samostojna koncerta v Škocijanu in Železni Kapli. Nastopa graških študentov bi morala biti že prejšnji teden, sta pa zaradi slabega vremena bila preložena. Vreme našim študentom iz Graza tudi tokrat ni bilo naklonjeno in zato tudi obisk ni mogel povsem zadovoljiti.

Škoda, da koncerta akademskega pevskega zbora graških študentov ni slišalo več ljudi, ker se je zbor za ta dva nastopa zelo dobro pripravil in je obiskovalcem nudil lep pevski užitek. Interpretacija posameznih pesmi je zborovodji Kampušu uspela in je zbor skupaj s solisti dovršeno izvajal tudi najzahtevnejše skladbe, ki jih je imel na sporedu.

Ob koncu bi morda le še ugotovili, da bi obisk verjetno bil boljši, če bi se študentje za organizacijo prireditev obrnili na krajevna prosvetna društva, ker je res škoda velikega truda, ki so ga vložili v študij pesmi in dolgo pot.

Lepa kulturna prireditev SPD „Jepa“ v Ločah

Po dolgem času smo minulo soboto v Ločah spet imeli lepo kulturno prireditev, na katero je vabilo domače Slovensko prosvetno društvo „Jepa“. Prireditev, ki je bila v gostilni Pušnik, je bila zelo dobro obiskana, saj je prišlo nad sto ljubiteljev slovenske pesmi in besede. Posebno razveseljivo in pohvale vredno pa je, da je celoten spored pripravilo društvo samo in s tem potrdilo, da je ob dobri volji članov društva možno organizirati samostojno prireditev oziroma nastop. Sobotna prireditev je tudi pokazala, da so se prosvetaši društva „Jepa“ preveč podcenjevali, saj so s tem nastopom obiskovalcem nudili nadpovprečno visoko stopnjo kulturne prireditve, ki je marsikatero bolj aktivno društvo ne bi zmoglo pripraviti.

Že pevski zbor društva „Jepa“ je s svojim ubranim petjem pod vodstvom Šimeja Triessniga pokazal in dokazal svojo visoko raven. Spored je poleg petja obsegal tudi druge točke. Tako je Pavle Ker-

njak mladi, ki se je priženil v naš kraj, nastopil s svojo harmoniko, medtem ko je Katica Triessnig predvajala zahtevno glasbo na klavirju. Za povezavo in humoristične vložke je skrbel Hanzi Mertl, vlogo napovedovalca pa je imel tajnik društva Tonči Uršič. Predsednik društva Otmar Simčič, ki je prireditev otvoril, je med navzočimi pozdravil tudi starosto slovenskih učiteljev ravnatelj v pokoju Franca Aichholzerja.

Predsednik Slovenske prosvetne zveze Hanzej Weiss je v svojih pozdravnih besedah izrazil posebno zadovoljstvo nad tem, da je društvo po lastni iniciativi priredilo ta večer ter želel, da bi tudi v bodoče tako uspešno delovalo.

Ob koncu našim prosvetašem še enkrat izrekamo vse priznanje. Pohvala velja vsem sodelujočim, predvsem pa pevskemu zboru, ki poleg tega še skrbi za slovensko petje v cerkvi. Hkrati pa želimo, da nas bo društvo „Jepa“ kmalu spet povabilo na tako lepo kulturno prireditev.

Rute nad Hodišami

Močno nas je pretresla vest o smrti Pavla Kričaja, Matijevega očeta na Rutah nad Hodišami. Z njim smo položili v grob človeka, ki je bil tesno povezan z narodnim življenjem v našem kraju.

Z A H V A L A
Vsem, ki so 16. marca spremljali Petrovega očeta Štefana Messnerja iz Doba k zadnjemu počitku na pokopališču v Nonči vasi, se žalujoči svojci prisrčno zahvaljujejo.

Pavel Kričej ni bil le zaveden Slovenec, marveč tudi požrtvovalen prosvetaš in sposoben sodelavec hodiške Hranilnice in posojilnice. V obeh ustanovah je več desetletij aginno sodeloval in tako poleg kmetovanja doprinal svoj delež tudi za koristi in napredek našega narodnega življenja na kulturnem in gospodarskem področju. Zaradi te svoje dejavnosti v slovenskih organizacijah je čestokrat trpel krivico in zaničevanje. Kljub temu pa ni klonil in je ostal zvest svojemu narodu tudi v najtežji preizkušnji za časa nacizma. Hitlerjev režim ga je z družino odvedel v izseljeništvu in je s številnimi drugimi koroškimi Slovenci delil usodo pregnanstva na Hesselbergu. Njegove trdne vere v zmago pravice pa tudi to ni zlomilo. Po vojni se je z družino spet vrnil domov in znova začel gospodariti na svoji opustošeni domačiji.

Velika množica žalnih gostov, ki so se v nedeljo zbrali pri Matiju na Rutah, da rajnega Pavla Kričaja pospremijo k zadnjemu počitku, je pričala o njegovem velikem ugledu in priljubljenosti v domačem kraju in tudi v daljnji okolici. V zahvalo za njegov veliki doprinos se je od pokojnika pod vodstvom Valentina Pavliča na domu in ob odprtem grobu poslovil domači pevski zbor z žalostinkami. Ob odprtem grobu se je od Matijevega očeta poslovil pred-

PARTIZANSKA GROBIŠČA NA KOROŠKEM

Bajdiše

Na starem opuščnem pokopališču v Bajdišah je v spodnjem južnem kotu lepo urejen partizanski grob. Grobišče je urejeno z betonskim okvirom in marmornato ploščo, na kateri je slika in napis: „Hier ruhet Paul Kölich, 24. 1. 1891, gefallen 8. 10. 1943 als Freiheitskämpfer. Ruhe in Frieden!“ (Tukaj počiva Pavel Kölich, 24. 1. 1891, padel 8. 10. 1943 kot borec za svobodo. Počivaj v miru!) Spominsko ploščo je postavila Komunistična partija Avstrije.

Pavel Kölich je bil že pred vojno organiziran v protifašistični organizaciji ter član Komunistične partije Avstrije. Bil je prvi, ki se je v tem kraju povezal z Matijo Verdnikom - Tomažem ter ga seznanil s selskimi uporniki, ki so se zadrževali v Zgornjem kotu.

Pavel Kölich je padel na svojem domu v neposredni bližini pokopališča, kjer je pokopan. Kot partizan se je večkrat oglašil doma. Usodnega 8. oktobra 1943 je bil izdan. Takrat so ozožniki obkolili njegovo hišo, vnel se je boj na življenje in smrt. Pavel se je branil in ustrelil ozožnika, drugi žandar pa je na Pavla streljal z brzostrelko. Pod točo krogel se je Pavel mrtev zgrudil na tla. Domačini vedo povedati, da ga je zadelo devet krogel.

To se je zgodilo takoj zatem, ko je Pavel opravil veliko nalogo: povezal je selske upornike z narodnoosvobodilnim gibanjem, ko jim je pripeljal Matijo Verdnika - Tomaža, ki je po vojni bil proglašen za narodnega heroja.

KOT ŽRTVE SO PADLI V BORBI ZA NAS!

Uspešen nastop KUD „Študent“ iz Maribora v Št. Janžu v Rožu

Slovenska mladina je v nedeljo imela v gosteh Kulturo-umetniško društvo „Študent“ iz Maribora, ki je v Št. Janžu v Rožu v gostilni Tišler nastopilo z izredno pestrim kulturnim sporedom. Ta obisk mariborskih študentov je bil predvsem namenjen navezovanju stikov med mariborsko in koroško mladino. To je povedal tudi predsednik Slovenske mladine Valter Gutovnik, ko je gostom iz Maribora izrekel dobrodošlico.

Nabito polna dvorana obiskovalcev iz Št. Janža in okolice je bila prizorišče lepega kulturnega užitka, ki so ga nudili mladi gostje iz Maribora. Nad peldeset sodelujočih je v posameznih točkah izmenoma navduševalo številno občinstvo. Najprej je nastopila folkorna skupina in pod vodstvom koreografa

sednik Zveze slovenskih izseljencev Lovro Kramer, ki je orisal njegovo težko pot, ki jo je pokojni v dobi nacizma prehodil s svojo družino. Predsednik Slovenskega prosvetnega društva „Zvezda“ v Hodišah Jančko Schöttl pa se je Pavlu Kričaju zahvalil za njegov doprinos v domačem prosvetnem društvu ter Hranilnici in posojilnici.

Matijevega očeta bomo ohranili v častnem spominu. Žalujočim svojcem in sorodnikom izrekamo naše globoko sožalje!

Ika Ortina izvedla Splet belokranjskih narodnih plesov. Za folklornim nastopom je bil na vrsti Komorni pevski zbor Centra za glasbeno vzgojo, ki je pod vodstvom Staneja Jurgeca zapel štiri pesmi. Že po prvi odpeli pesmi smo vedeli, da imamo pred seboj zbor z visoko pevsko stopnjo. To je bilo zelo presenetljivo, ker so bili v zboru zelo mladi pevci, zato pa tembolj razveseljivo, ker so nam s tem pokazali, kako skrbno gojijo glasbeno kulturo. Nadvse pa je presenetil čudoviti glas solistke, ki je v pesmih Pojdam v Rute, Nocoj pa oh nocoj in drugih marsikateremu poslušalcu izvil solze v oči. Spored sta izmenoma izvajala zbor in folklorni ansambel; slednji je dovršeno izvedel vsak narodni ples in s tem pri občinstvu izzval navdušen aplavz. Pri tem pa seveda ne smemo pozabiti na inštrumentalni ansambel, ki je skrbel za primerno glasbeno spremljavo.

Prireditev je v celoti zapustila dober vtis in sleherni obiskovalec je izrazil željo, da bi mariborski mladinci še kdaj prišli na Koroško. To so mladi gostje tudi radi obljubili. K njihovemu vrhunskemu izvajanju sporeda čestitamo. Pravtako pa čestitamo tudi Slovenski mladini kot prirediteljici tega uspešnega popoldneva in želimo, da bi v bodoče večkrat priredila podobna srečanja.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA —

vrednost v tem, da je humor. Smisel življenja je v tem, da ga ne jemljemo pretesno. Morda je tale nač zadnja postaja pri najinem srečanju. Seveda, mislim pri tem na najslabše možnosti, ki jih ne smemo prezreti. Lahko pa je uvod v velike uspehe. Vsekakor pa je prihodnost, ki nas čaka, velika uganka. Smo pač pri takem delu, kjer nam stoji na poti tisoč neznanek in pasti, ki so usodno nevarne. Ne mislite, da vas plašim, samo opozarjam vas, da živimo v času, ko nismo gospodarji svojih življenj in ne krotilci svoje usode. Ta teden morate oditi v hosto! Vse je urejeno. Povezava s Fronto je v redu. Nazadnje se je vmešal še ta vaš zmedeni Bogdan. K sreči gobezda o vas stvari, ki so nam v prid. Zvedela jih bo Fronta, in to bo vaš položaj še olajšalo. Sicer bi norcu kmalu zamašili umazani gobec,“ je dejal Wolf in zaničljivo zvil koticke ust, v očeh pa se mu je utrnilo sovraštvo in ljubosumje. Ana se je zresnila. Pričakovala je, da bo kaj rekel o Blisku. Razmišljala je, kaj bi rekla v zagovor. Major pa jo je samo prodorno pogledal in ostro rekel:

„Povejte mi odkrito, kaj ste imeli s tem prismojenim tepcem!“ Dekle se je zdrznilo. Še vedno je imela v mislih Bliska.

„S katerim?“

„S tem Bogdanom. Čudne stvari blebeta o vaši morali, proglašate vas za cipo in sumi, da imate opravka s komunisti.“

Zardela je in oči so ji užaljeno zagorele:

„Ta lažnivi norec! Dve leti se mi je vsiljeval brez uspeha. Hotel me je poročiti. Ko bi imel še desetkrat toliko, kot ima, ga ne bi hotela. Kaj vse bo prizadel še naši družini, ker je užaljen in maščevalen? Pred dnevi sem ga odslovila. Norčevala sem se iz njega, ko me je zasliševal, kje sem bila toliko časa. Rekla sem mu, da sem se zaljubila v nekoga ilegalca. Besnel je.“

„Imenitna poteza. Prepričan sem bil, da je lagal, kar je govoril o vas. Potrudil se bom, da bom zavezal jezik temu ničetu. Toda to le mimogrede. Na, veste, čudne predodke imam. Ne bi imel dobrega občutka, če bi se spomnil nanj, kadar sem z vami. Čeprav ne spada zraven, vam povem, da nisem imel nikdar opravka s cipami. Vedno so mi bile odvratne. Tam, kjer pije drhal, so vsi studenci zastrupljeni! Pa pustiva te neumne stvari spriču vaše, za nas tako važne in za vas tako odgovorne naloge. Dal vam bom zadnja navodila, ker se dolgo ne bova videla.“

Major je odložil cigaro v pepelnik, vzel iz žepa listnico, v kateri je imel preganjen listek, drobno popisan in delno šifriran.

„Odšli boste v eno izmed brigad alpske cone na Primorsko. Tam boste ostali zavoljo prikrivanja prav malo časa. Naš človek vas bo priporočil, da boste prišli v conski štab. Tudi tam boste speči agent in čakali boste na posebno nalogo. Vašo nalogo lahko primerjam s tempirano mino. Navezali boste stike s člani štaba in funkcionarji, vendar previdno in nič po lastni iniciativi. Vaše ilegalno ime bo Helga, šifra pa H-3. Vrnili smo že precej agentov, nekaj pa jih še bomo. Z nobenim ne boste imeli zveze. Upor se širi in mnogo ljudi vsak dan vstopa v uporniške vrste. Ne morejo se o vseh sprosti prepričati. Zvezo boste imeli z enim samim človekom, ki bo vedel za vas, ne pa za vašo nalogo. Spoznavalno gesto zanj je: To leto so ptice zgodaj letele na jug. Odgovor: Zima bo ostra. In potrditev: Zato bo daljše poletje. Ali si boste zapomnili?“ je dejal major, nekajkrat potegnili iz cigare in zamišljen nadaljeval: „Na tem listku imate napisano vse. V dveh dneh se naučite na pamet, potem pa sežgite! Naj vam še razložim nekaj stvari. Če vas zajamejo naše enote, od katerih posebno liste s posebnimi pooblastili kaj rade na mestu postrelijo ujetnike, povejte parolo: Weissberg, in spustili vas bodo. Prav tako

beli, ki vas bodo predali nemški enoti, ne smete pa pasti v roke plavogardistom.“ Potem ji je dal imena nekaterih svojih ljudi po primorskih brigadah in imena nekaterih hiš v dolini, ki so vzdrževale zvezo z nemškimi postojankami okoli Idrije in Gorenje vasi. Zabičal ji je, da se na te ljudi lahko obrne samo v izredni nevarnosti.

Nenadoma je umolknil, kot bi ga zla slutnja ustavila. Okleval je, mršil čelo in stiskal goste, črne obrvi. Ana je začutila negotovost in nezaupanje v njem in se nasmehnila:

„Jaz zelo težko zaupam ljudem. Obracala se ne bom na nikogar, ker se zanesem le nase. Ne obremenjujte me s tem, da bi vedela več, kot je potrebno.“

Te besede so ga pomirile. „Ničesar od tega, kar veste, ni preveč za listega, ki zna molčati.“

Wolf se je zmačnil in končal: „Tako, Helga! Kmalu se bova razšla. V spominu mi bo ostal svetel utrinek o srečanju in slovesu. In neznanca, pričakovanje novega snidenja, če ga dočakava.“

Vznemirile so jo njegove besede. „Govorite tako, kakor da je usojeno enemu od naju umreti. Poslavljate se od mene! Ali me mar pošiljate v smrt?“ je dejala s tesnobnim, tresočim se glasom in zla slutnja ji je zasijala v velikih, otožnih očeh.

Wolf se je zdrznil, kot bi ga kdo z bičem oplazil po hrbtu. Mar jo bo v resnici pokopal? In jo žrtvoval, da bi se vzpel čim višje? V trenutku se je zavedel vpliva svojih besed in skušal popraviti: „Ana, ne razumite me napak! Jaz norec, govorim a koncu. Svoj lastni dvom, ki je nam obveščevalcem prirojen, vcepljam v vas. Veste, so trenutki, ko me negotovost vrže s tira, vendar pa mi zbujajo še večjo voljo in me silijo v akcijo. Pri vas pa morda nasprotno.“

Ona pa je še vedno zamišljeno strmela vanj, ker se je

Naš tednik in volitve

Danes hočem zavzeti stališče k članku v Našem tedniku št. 10 od 5. marca 1970, ker mislim, da ta časopis svojim bralcem zamolči prava dejstva, zgovorne številke pa poltvarja v korist ŐVP. Da je Naš tednik enostranski in vdan ŐVP, nikomur ni novo, vendar ne bi smel drugim očitati demagoške igre s številkami, kdor tudi sam ni dosti boljši!

Tako navaja list za primerjavo z državnozborskimi volitvami 1966 nekaj izbranih občin, v katerih je ŐVP baje dosegla tako lepe uspehe, pri tem pa premissijo pozablja porast števila glasov SPO ter dve občini, namreč Sele in Medgorje, ker izid volitev pač nikakor ne odgovarja Našemu tedniku. Naj naštejemo občine, ki jih je navajal ta list (v oklepajih rezultati iz leta 1966):

Radiše: SPO 130 (125), ŐVP 97 (99); Pod-

klošter: SPO 2.610 (2.504), ŐVP 992 (961); Straja vas: SPO 288 (273), ŐVP 217 (213); Bistrica na Zilji: SPO 193 (174), ŐVP 211 (199); Loga vas: SPO 759 (713), ŐVP 374 (353); Goriče: SPO 211 (177), ŐVP 134 (123); Galicija: SPO 527 (477), ŐVP 353 (314); Vovbre: SPO 358 (360), ŐVP 405 (369); Bistrica pri Pliberku: SPO 716 (616), ŐVP 418 (412); Medgorje: SPO 280 (258), ŐVP 180 (194); Sele: SPO 294 (257), ŐVP 178 (226).

Kje torej, z izjemo Vovber, so uspehi ŐVP v omenjenih občinah? Naš tednik je k temu pisal dobesedno: „V (teh občinah) je dosegla Ljudska stranka višje število glasov kot pri zadnjih državnozborskih volitvah, pri čemer je treba upoštevati, da je bil trend leta 1966 izrazito pro-ŐVP-jevski.“ Vendar ni bilo tako, kakor kažejo rezultati teh občin. Zato ni mogoče govoriti o pomembnih uspehih, kakor to dela Naš tednik.

Rad bi tudi vedel, od kje ima list „resnično predvolilno FPO-SPO-koalicijo“. Ali ni v tem sploh očitno protislovje, ko pri volitvah svojim ljudem priporoča podporo ŐVP, po drugi strani pa spet piše: „Nevarnost, da bi se SPO morala tudi v bodočih letih ozirati na ‚svoje‘ nacistične ali bivše nacistične volivce, vsekakor obstaja.“ Pri Našem tedniku se očitno jezijo, da so bili FPO-jevski volivci, ki tokrat niso volili ŐVP marveč SPO. To torej pomeni, da bi bilo Narodnemu svetu prav, če bi od Našega tednika navedeni nacistični volivci, očitno je s tem mišljena FPO, glasovali za ŐVP. Kako je to združljivo s stališčem Narodnega sveta do FPO, proti kateri se, seveda upravičeno, tako bori? Torej bi bilo povsem v redu, če bi najhujši nasprotnik koroških Slovencev podpisal in volil tisto stranko, katero je Naš tednik pri volitvah priporočal Slovincem, namreč ŐVP; na drugi strani pa se pri Narodnem svetu jezijo, da se tokrat očitno več FPO-jevskih volivcev proti svoji tradiciji ni odločilo za ŐVP, marveč so verjetno glasovali za SPO. Ali ni to malo čudno in povsem v nasprotju s stališčem manjšine? Precej govtovo je, da bi v primeru, če bi, recimo, koroška SPO 22. februarja zgubila dva mandata v korist ŐVP ali po en mandat v korist ŐVP in FPO, ravno protislovenska FPO bila lista, ki bi omogočila izvolitev črnega deželnega glavarja (kakor na primer na Zgornjem Avstrijskem). Radoveden sem, ali bi potem bila politika ŐVP in FPO v koroškem deželnem zboru tudi tako naklonjena manjšini, kot je to prikazoval Naš tednik svojim bralcem. Ravno FPO je v deželnem zboru predlagala, da bi morali Slovenci imeti posebne šole itd. Prav to pa je mnogo slovenskih volivcev trezno presodilo (kakor piše Naš tednik) in ni le majhen del, kakor bi tam radi videli, marveč pretežna večina glasovala za SPO,

pa čeprav bi omenjeni list to hotel zdaj zabrisati in prikazati v drugačni luči.

Nadalje je bilo zapisano, da je ŐVP od 22. februarja do 1. marca pridobila 15.000 glasov. Drži! Toda nikjer ni bilo omenjeno, da je tudi SPO, čeprav je že pri deželnozborskih volitvah imela izvrstno število 152 tisoč glasov, še ponovno pridobila 11.600 glasov in jih dobila zdaj okrog 163.000, kar je približno za 20.800 več kot leta 1966, medtem ko je ŐVP od takrat pridobila le okroglo 3.600 glasov. Kdo je torej nedvoumni zmagovalac teh volitev? ŐVP in z njo Naš tednik se trmasto oklepata tega pičlega uspeha ter zapirata ušesa in oči, samo da ne bi morala slišati in videti veliko zmago socialistov. Ne vem, ali so Slovenci čakali na navodilo Vestnika, gotovo pa je, da na navodilo Našega tednika očitno niso čakali, marveč so v veliki večini podprli SPO. Razumljivo se ni mogoče veseliti ob spoznanju; za lastni ljudje niso sledili priporočilu. Politično verjetno ni posebne enotnosti med koroškimi Slovenci, kar vzbuja nejevoljo Narodnega sveta in Našega tednika.

Ob koncu bi še pripomnil, da me nič ne čudi, ko objavlja Naš tednik zelo enostranske izjave k obem volitvam, ko vendar podpira ŐVP. Toda nekdo mora tudi te stvari postaviti na pravo mesto!

(Naslov pisca v uredništvu)

V zadnjih dneh in tednih smo v uredništvu spet prejeli celo vrsto pisem in dopisov, v katerih so bralci našega lista povedali svoje mnenje k raznim vprašanjem. Posebno številni so bili dopisi, ki so se posredno ali neposredno nanašali na letošnje volitve — tako na deželnozborske kakor tudi na državnozborske. V teh dopisih so prišli do izraza najrazličnejši pogledi, najprej glede priprav na volitve ter podrobni utrinki iz volilnega boja, potem po volitvah pa razumljivo ocene volilnih rezultatov in podobno.

Seveda vseh teh dopisov ne moremo objaviti, smo pa pisem hvaležni za njihova mnenja, ocene in pobude. Posebno nas veseli, da so pisma bralcev skoraj brez izjeme jasno potrdila za pravilnost stališč, ki smo jih v zvezi z volitvami zastopali v našem listu.

Za današnje številko smo iz kupa dopisov izbrali le tri primerke. Pri tem pa znova ugotavljamo, da v rubriki „Tribuna bralcev“ od časa do časa objavljamo dopise bralcev ne glede na to, ali je v njih izraženo mnenje tudi mnenje našega lista.

Uredništvo

Tretjinski računi

K staremu besednemu zakladu Narodnega sveta koroških Slovencev spada tudi beseda tretjinka. Najprej so pojem „dveh tretjink“ prevzeli nekateri ljudje pri Krščanski kulturni zvezi, potem so se bolezniki nalezli še dijaki. Če je kdo podvomil o teh tretjinskih računih, je bil to gotovo kak študentski heretik.

Ko je zdaj povzel Slovenski vestnik terminus Narodnega sveta, je ogenj v stebri. V imenu treh tretjin odklanja Naš tednik tako demagoško igro s številkami in povprašuje po „ljudstvu“, v čigar imenu govori Slovenski vestnik. Smeh pa vzbuja sklicevanje Našega tednika na edini samostojni nastop koroških Slovencev obeh političnih smeri. Nastop sam spada že k zgodovini koroških Slovencev. Morda pa dopove Naš tednik še ŐVP, da se ji ni treba ozirati na izid zanjo negativnih volitev in se še tam po zaslugi krščanskih Slovencev uveljavijo kaki tretjinski računi.

Seveda boli Naš tednik, da so koroški Slovenci podprli socialistično stranko. V svoji nezmožljivosti pa ve, da le-ti gotovo niso čakali na tozadevno Vestnikovo navodilo.

Naš tednik v članku „Vestnikovi tretjinski računi“ dvomi o soglasni odločitvi Zveze slovenskih organizacij podpreti socialistično stranko. Kot argument navaja, da je član odbora ZSO podpisal izjavo proti odločitvi ZSO. Naš tednik ima v mislih akcijo študentov, ki jo je doslej prezrl. V imenovanem izjavi so se študentje obrnili proti neutemeljeni odločitvi obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev. Podpisniki izjave smatrajo odločitvi obeh osrednjih organizacij za neutemeljeni. Naš tednik pa je izpustil to bistveno besedo izjave študentov. Sicer pa to ni čudno. Saj je politika NskS „demagoška“; demagoška zaradi tega, ker „je igra s številkami nevarna; predvsem pa je demagoška“, kot piše Naš tednik. Igre s številkami se je doslej posluževal predvsem NskS.

sic!

Čudne metode v volilnem boju

Bilo je v sredo 25. februarja 1970. Volilna borba za državnozborske volitve je dosegla svoj višek. Za zaključek volilne borbe je svobodnjaška stranka (FPO) priredila v Waidmannsdorfu v Celovcu „mladinsko diskusijo“, katere smo se udeležili tudi nekateri dijaki slovenske gimnazije. Bili smo pravzaprav edini zastopniki mladine na tej „mladinski diskusiji“, saj sicer mladine skoraj ni bilo videti.

Na diskusiji, ki jo je vodil mestni svetnik Vallon, se je diskutantom stavljal glavni kandidat koroške FPO dr. Otto Scrinzi. Sprva je bilo govora o mali koaliciji in o tako imenovani „Formel 70“. Pozneje je diskusija prišla na bolj vroče področje — na vprašanja vojaščine oziroma vojaške obveznosti, ki jo SPO hoče skrajšati na šest mesecev. To seveda predstavnikom FPO ni po volji. Govorili so o nujnosti vojaščine, ki naj brani nevtralnost naše države.

O tej zadevi sem se javil k besedi in navzočim razložil brezsmiselnost avstrijske vojske, ki bi se v primeru krize v najboljšem primeru lahko branila dve uri. Vprašal sem za vzroke, zakaj se Avstrija leta 1938 ni branila pred fašističnim napadom. Nadalje sem govoril o tako imenovani „duhovni državni obrambi“ in menil, da je bolj uspešen upor brez nasilja, kot ga je demonstrirala Češkoslovaška. Toda večini udeležencev vse to ni bilo ravno prijetno ter so začeli kričati „Heimatverräter“ in „fotzt ihn auf“...

Potem so govorili o evropsko usmerjeni politiki FPO. Eden mojih tovarišev je s tem v zvezi vprašal, kako se ujema teorija o evropski politiki FPO z njeno politiko do slovenske manjšine. Dr. Scrinzi je govoril o upoštevanju manjšine, toda v isti sapi je zahteval ugotavljanje manjšine. Nekdo je dejal, da bi ugotavljanje manjšine bila kršitev narodnih pravic, kar dejansko tudi je.

Navzoči so spet postali nervozni ter so začeli kričati; čutili so se prizadete in ujete v lastno zanko. Zmerjali so nas z „Windische“ in „Tschuschen“. Ko je dijak slovenske gimnazije skušal obrazložiti, da je izraz „vindišar“ neumnost, je Vallon zgubil živce ter je zakričal, da v Celovcu ni manjšine in da je zato tudi diskusija o manjšini končana. Vprašali smo ga, ali naj gremo o manjšini diskutirati na Bistrico, če pa se glavni kandidat tam ne pusti videti. Vodja diskusije je kričal naprej in navzočim dopovedoval, naj se od teh paglavcev, čuše in vindišarjev ne pustijo provocirati. Dodal je, da je takoj vedel, da se bo skuhalo diskusija okoli manjšine, ko je med navzočimi zagledal poznanega mu slovenskega dijaka, katerega ime je tudi navedel. Po tej ugotovitvi je nekdo zakričal in izrazil grožnjo, o kateri tukaj raje ne pišem. Takrat sem se spet javil k besedi, toda začel se je hrup in kričanje; zbal sem se, da me bodo fizično napadli.

Tako sem spoznal volilno borbo FPO.

Dijak slovenske gimnazije

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA —

začela zavedati, da gre zares, da bo ta igra na življenje in smrt. Da bi pomirila sebe, je prižgala cigareto in ga vprašala:

„Ali mi ne zaupate, da bom izpeljala zadevo do konca in se vrnila? Ali je nevarnost tako velika, da mi bo le slučajno uspelo?“

„Ne eno ne drugo. Zaupam vam, sicer vas ne bi izbral. Prepričan sem v vaš uspeh in vrnitev.“

„Ko sva že tako daleč, vam moram povedati nekaj o sebi, česar morda še niste ugotovili. Ženska sem. Ljubim ljudi. Sočutna sem. In zdi se mi, da sem v isti meri kot sem predzna, tudi boječ.“

„Nič novega mi niste povedali o sebi. Nobene skrivnosti. Ljubite svoje ljudi in sovražite sovražnika! Predvsem pa ljubite sebe nadvse! Pustite usmiljenje, ker je to križ, na katerega se razpenja vsak, kdor ljubi ljudi! V tem posnemajte mene! Jaz preziram drhal, kjer koli jo vidim. Vse, kar je bedastega in bolnega. Moji zapiski o rasah so bedarija. To je krma za ulico. Jaz spoštujem samo velike posameznike. Zato glejte samo nase in na nikogar drugega! Vaš uspeh je vstopnica v prihodnost, ki ne bo več zvezana s tveganji. Preizkušnja bo kratka.“

Soba je bila napolnjena z dimom in prijetno toplá. Postalo je skoraj vroče. Major je vstal in izklopil pečico. Iz noči so se zaslišali strelji — puškarjenje in nekaj rafalov. Sredi sobe je obstal. Potem se je streljanje preneslo v bližino, nekdo je tekel po cesti. Major je vzel avtomat, ugasnil luč, se potegnil k oknu in odgrnil zaveso. Po cesti so z orožjem v rokah tekli nemški vojaki. Koraki so se oddaljili in strelji utihnili.

Ana je prisluškovala v tišino, v katero je od časa do časa zaječal veter, in čakala, kaj bo. Noč se je umirila. Wolf je spet prižgal luč in odložil orožje.

„Nič posebnega ni. Majhna praska. Verjetno so koga lovili. Naj gredo k hudiču, ker nama ne dajo miru!“

Pogledal jo je in neubranljivo poželenje je prihajalo vanj kot topel veter. Brez besede jo je dvignil v naročje in jo odnesel na kavč. Prijela ga je okoli vratu. Počutila se je izgubljeno, ker ni vedela, kaj pravzaprav hoče od nje. Za nekaj časa je obležala in gledala ogenj, ki se je žvilgal v njegovih očeh. Potem se je dvignila in obsedela. Prsi so se ji vznemirljivo dvigale. Prekrižala je roke na trebuhu, ga gledala s priprtimi očmi in ugibala, kaj misli.

„Dovolj sva se mučila s poslovno zadevo, Ana. Čas bi bil, da vsaj malo zaživiva po svoje.“

Molčala je in se mu otožno nasmehnila. Ni razumela natančno, kaj misli in tudi vprašati ga ni hotela. Polegnil je fotelj h kavču, sedel nedaleč od nje in jo gledal. Tudi sam si ni bil na jasnem, kaj hoče z njo. Kaj sme početi? Čutil je, da se mu podzavesno upira in ta upornost ga je nevarno dražila. Dolgo je nepremično zrl vanjo, potem pa ji je nepričakovano dejal:

„Slecite se, Ana!“ Njegov glas je bil mehak kakor žamet, vendar je zvenel kot povelje.

Osupnila je. Mislila je, da se šali. Odvrnila mu je zmeden, z opravičujočim nasmehkom:

„Ne, saj ne mislite resno.“

Strah se ji je risal v očeh.

„Slecite se, Ana!“ je ponovil Wolf z globokim glasom, zdaj že ostreje.

„Ne, nikomur se nisem slažila!“ Rdečica sramu jo je obliela in glas ji je drhtel.

„Slecite se, Ana!“

„Ne! To je vendar nemogoča zahteva! Ali spada to v poslovnost?“

„Slecite se! Hočem vas videti golo, ne da bi se vas dotaknil! Ne bojte se!“

Pogrezala se je v molk in otrplo začudenje. Na tak način še nikdar nihče ni govoril z njo, tudi on ne. Približal se ji je in začutila je moč zelenkastihi oči, ki so hladno in nepremično sijale vanjo.

„Slecite se! Slecite se! Slecite se!“

Ponavljal je z utišanim glasom. Njen uporniški „ne“ se je izgubljal. Njena volja je usihala kot voda v puščavskem pesku. Potem njene volje ni bilo več. Strah je napolnil njene ude z ubogljivostjo in zabrisal rdečico sramu na obrazu. Roke so se ji same zganile. Vstala je in se prestopila nekako tako kot doma pred ogledalom. Dvignila roke in si slekla pulover. Potem je zdrknilo z nje krilo. Stala je pred njim v svetlomodrem perilu, obrobjenim z nežnimi, belimi čipkami, kot bi se prebudila iz sanj. Major je pasel pohočno svoje oči po nežnih, belih rokah in jedrih stegnih, ki so se črtala skozi tančico. Obstala je negotovo, brezvoljno, kot bi prenehal delovati njegov magični vpliv. Zazdelo se mu je, da se prebujata njena uporniška volja. Z drgetajočo utišano obvladano strasti, ki je vrela v njem, je nadaljeval vztrajno:

„Slecite se, slecite!“ in prisluškoval svojemu glas, ki je bil tuj, kot bi prihajal iz globine vodnjaka. Začudenost se ji je zganila v očeh. Kombineža je zdrsela po gibkem telesu. Segla je z rokami za hrbet in si odpela nedrček. Vrgla je glavo nazaj in pahljača las se je razsula po hrbtu. Nekaj težkega ji je leglo na veke in skušala je pripreti oči.

Wolfu so ustnice podhrtevale.

„Slecite se, slecite se!“

Besede so padale na golo telo kot topla voda. Čutila jih je kot jezik vročega vetra po površini kože. Zganila se je kot kopalka na samotni obali, ki si pod meči sonca želi pljuskojajočega morja in z gibom nestrpnosti vrže od sebe vse, kar jo še veže.

Obstala je gola. Na njenem rožnatem telesu so ležale

Diamant v okrasu in industriji

Če boste iskali v najbolj znani svetovni enciklopediji „Encyclopedia Britannica“, ne boste našli imena Erasmus Stephanus Jacobus, in vendar je ta človek igral zelo važno vlogo v zgodovini človeštva. Lahko rečemo, da je z njegovim imenom posredno povezana cela vrsta človeških strasti: ljubezen, sovraštvo, zavist, oblastiželjnost, obenem pa mnogo zavrtnih dejanj, kot umori, izdajstva in še marsikaj drugega. Kaj je pravzaprav napravil ta Erasmus Stephanus Jacobus, doma iz Hometowna v južnoafriški pokrajini Capetown?

Jacobus ni napravil mnogo in vendarle dosti: našel je diamant. Kot mlad fant je nekoč

hodil vzdolž brega reke Oranje in zagledal nekaj, kar se je svetlikalo v pesku. Mali Erasmus se je sklonil, pobral kamen in ga nesel domov.

Ko je Erasmusova mati zagledala kamen, ki ga je sinček prinesel domov, je postala nanj pozorna in si ga začela ogledovati. Pokazala ga je nato sosedu Schalku van Niekerku, ki ga je začel občudovati in ga tudi rad sprejel, ko mu ga je Jacobusova darovala.

Van Niekerk je nekaj časa nato kamen prodal potujočemu trgovcu Johnu O Reillyju. Ta je kamen pregledal in občudoval njegovo trdoto, še bolj se je čudil, ko je z njim poskusil vzrezati svoje ime v steklo in opazil, da je kamen rezal steklo. Ni znano koliko je O Reilly dal Niekerku, znano pa je, da je guverner pokrajine Capetown plačal O Reillyju za taisti kamen 500 funtov šterlingov.

To se je zgodilo pred več kot sto leti. Leta 1867 so omenjeni kamen razstavili na pariški svetovni razstavi in imenovali so ga „Heureka“, ki v starogrškem jeziku pomeni „našel sem“.

Tako se je pričelo in kmalu je diamant zavladal po celem svetu. Človeštvo je zamikalo to dragoceno kamenje, ki nima primerjave v naravi, prevzela ga je taka mrzlica, da se še dandanes ni opomoglo.

Da so diamante poznali že stari narodi, o tem ni dvoma. Poznali so jih stari Egipčani in drugi vzhodni narodi. Kako bi sicer razumeli, da je guverner Sir Philip Wodehouse plačal za navaden lesketajoči kamen bajno vsoto 500 funtov šterlingov, če ne bi že vnaprej vedel, da ima v rokah pravi diamant, ki ga je bil na bregu reke našel Erasmus Stephanus Jacobs.

Diamante je že osemsto let pred našim štetjem našlo neko južnoindijsko plemo, toda ni znalo ceniti prav vrednosti teh kamnov in jih je smatralo za nekoristno zvrst zemeljskih gomoljev. Mnogo, mnogo let kasneje, nad dve tisočletji, so v Indiji začeli sistematično iskati diamante, toda najdbe niso bile bogve kako izdatne. Do 19. stoletja, dokler niso odkrili velikih ležišč v Južni Afriki, je bil diamant sicer zelo cenjen, toda trgovsko neuporaben dragulj, o katerem so nekateri ljudje, ki gotovo niso nikoli videli diamanta, govorili, „da je ta kamen tako plemenit, da ga lahko imajo samo kraljice“.

Človeštvo je zajela prava diamantna mrzlica, toda iskanci, ki so hiteli v Južno Afriko, niso imeli sreče in vsako iskanje je bilo brezuspešno, dokler ni leta 1869 neki domačin, na pol Bur, ponovno našel lesketajoč kamen — diamant. Tokrat je Schalk van Niekerk odhitel na kraj najdbe, komaj je zvedel za to. Od domačina je kupil kamen za petsto ovac, deset volov in enega konja in pri vsem tem je imel še mnogo dobička. Diamant je tehtal 83 karatov in je predstavljal čudovito krasoto. Toda ta še ni največji. Dandanes poznamo znamenite diamante kot so Koh-i-noor, ki ima 106 karatov, Pitt ali Regent, ki ima 136 karatov, 194-karatni Orlov in najdragocenejši med

vsemi 516-karatni Cullinan I, ki krasi britansko krono.

Iz jubilejne knjige znamenitih züriških juvelirjev Gübelin zvezmo, da je diamant najbolj kvalitetno blago, ki drži svojo ceno. Vrednost delnic včasih pada, včasih se viša, devize niso stabilne, cena zlata je ostala več ali manj na isti višini, toda cene diamantov so se od leta do leta povišale za 150 odstotkov. Vsem gospodarskim zakonom navzlic ponudba ni ugodno vplivala na povpraševanje, čeprav je Brazilija samo od leta 1950 izvozila diamantov za 200.000 karatov. Kljub vsemu ta dragulj ni nehal biti dragulj.

Vprašajmo se sedaj, če je ta dragoceni kamen človeštvo res prinesel srečo. V nekem smislu je. Toda samo majhni del teh dragocenih kamnov služi lepoti in ženski nečimrnosti, pa tudi za manj plemenite smotre, vse ostalo gre v industrijo, ki dandanes uporablja diamante, kot uporabljajo jeklo, premog, goriva in podobno.

Erasmus Stephanus Jacobs, najditelj diamanta, je umrl ubog, van Niekerk pa je obogatel. Kraj, kjer je reka Oranje naplavila svoj zaklad, se še dandanes imenuje Hopetown, mesto upanja. Morda upanja vseh tistih, ki še vedno sanjajo o velikih bogastvih.

Drobne zanimivosti

● Najdaljšo stavko so doslej zabeležili v Dun Laoghairu, predmestju irskega glavnega mesta Dublina. Stavka se je začela, ker so v neki gostilni odpuštili enega od natakarjev. Sindikat gostinskih delavcev je razglasil stavko, ki se je začela 6. marca 1959 in se uradno končala šele 5. decembra 1959 po štirinajstih letih in pol.

● Najvišji honorar za novinarski prispevek je dobil ameriški pisatelj Ernest Hemingway od športne revije „Sports Illustrated“. Za reportažo o bikoborbi, obsegajočo 2000 besed, je dobil 38.000 dolarjev.

● Gotovo ni še nikdar sedemletni deček opravljal takega posla kot Charles-Jean-Baptiste Sanson. Bil je „Monsieur de Paris“, pariški krvnik. Pred njim je izvrševal smrtno kazen njegov oče Charles. Leta 1726, ko je bilo sinu sedem let, je umrl in ker je bila služba rablja dedna, jo je moral prevzeti sin. Seveda je bil prešibak, da bi vzdigoval težki meč, in zato je namesto njega opravljal krvavo delo neki Prudhomme, otrok pa je moral zaradi zakonitosti prisostvovati vsaki usmrtitvi. Ko mu je bilo dvajset let, je sam prevzel krvniške posle.

● Največji spomenik na svetu so obrabi ameriških predsednikov Washingtona, Jeffersona, Lincolna in Roosevelta, vklesani v Mount Rushmore v Južni Dakoti (ZDA). Visoki so okoli 140 metrov. V letih 1926 do 1941 jih je izklesal ameriški kipar Gutzon Borglum s pomočniki.

Vzroki zakonske vojne

Neki zakonski mož je skozi 40 let sprofi zapisoval vse dogodke in za 40-letni poročni dan poklonil svoji ženi debelo knjigo. V njej so bili skrbno zapisani vzroki vsakega nesporazuma ali spora v zakonskem življenju. Do spora je prišlo:

1897-krat, ker jed ni bila pravočasno pripravljena ali se je ponesrečila;

1457-krat, ker je žena od moža zahtevala denar oziroma z denarjem za gospodinjstvo ni izhajala;

734-krat, ker voda za britje ni bila dovolj topla;

687-krat, ker je žena otroke preveč razvajala;

617-krat, ker je mož otroke preveč razvajal;

517-krat, ker se je mož vedno spet škodljivo smejal;

497-krat, ker je bilo stanovanje mrzlo;

387-krat, ker so se ostanki jedi pokvarili;

307-krat, ker se je mož prepozno vrnil domov;

241-krat, ker je bila voda za kopanje prevročja;

85-krat, ker je mož zgubil žepni robec;

68-krat, ker je mož kadil;

51-krat, ker je žena pozabila prišiti gumb;

28-krat, ker se je eden ali drugi brez vzroka začel prepirati;

17-krat, ker je mož tako glasno kričal;

13-krat, ker mož ni hotel z ženo na sprehod;

11-krat, ker je mož razbil dobro posodo;

8-krat, ker je mož dražil mačko.

Skupno je to 7700 preprirov, 40 let zakona pa je okroglo 14.600 dni. To pomeni, da je v tem zakonu prišlo povprečno vsak drugi dan do „zakonske vojne“.

Nova svetovna organizacija za zaščito avtorstva

Združeni mednarodni uradi za varstvo avtorskih pravic (BIRPI), ki imajo svoj sedež v Ženevi, so pred nedavnim objavili, da bo nova mednarodna organizacija za zaščito duhovne lastnine — OMPI, ki bo imela svoj sedež prav tako v Ženevi, začela formalno poslovati s 26. aprilom 1970. Poslovanje nove organizacije se nanaša po eni strani na industrijsko lastnino na patentih, znankah itd., po drugi strani pa tudi na avtorsko pravo s področja literature in umetnosti. Poglavitni cilj te nove svetovne organizacije je, doseči v svetovnem merilu zaščito duhovne lastnine in poglobiti sodelovanje med posameznimi državami na področju avtorskega prava. Prav tako ima nova organizacija OMPI nalogo, da zagotovi tudi v upravno-tehničnem pogledu sodelovanje med združenji, ki naj skrbijo za pravilno izvajanje raznih mednarodnih konvencij in aranžmajev in ki jih je že do sedaj zastopalo združenje BIRPI.

Nova organizacija, ki ima boljše mednarodnopravno podlago, bo sčasom nadomestila združene mednarodne biroje BIRPI in končno prevzela njihovo poslovno področje, saj temelji delovanje BIRPI še na mednarodnopravnih načelih in konvencijah, sklenjenih v prejšnjem stoletju. Prevladuje namreč splošno mnenje, da bo svetovna organizacija OMPI sčasom mogla bolje in bolj uspešno zaščititi avtorska prava. Nadalje je predvideno, da bo OMPI, ki po svojem administrativnem ustroju ustreza specialnim organizacijam Združenih narodov, s časom prav tako vključena v sestavo specialnih organizacij Združenih narodov. Vendar pa bosta obe organizaciji, tj. BIRPI in OMPI, še nadalje samostojno in ločeno poslovati, in sicer vse dotlej, dokler se vse tiste organizacije, ki jih upravlja BIRPI, ne bodo priključile novi organizaciji OMPI. To pa utegne trajati še več let.

Mednarodna konvencija, na kateri temelji OMPI, je bila podpisana 14. julija 1967 v Stockholmu. Predvideno je bilo, da bo ta konvencija začela veljati tri mesece potem, ko jo bo podpisalo 10 držav članic Mednarodne zveze za varstvo obrtne lastnine in 7 držav članic Mednarodne zveze za varstvo literarnih in umetniških del. Mednarodna zveza za varstvo obrtne lastnine je bila ustanovljena leta 1883 v Parizu in šteje danes 79 držav članic, Mednarodna zveza za varstvo literarnih in umetniških del pa je bila ustanovljena leta 1886 v Bernu in šteje danes 59 držav članic. Za uveljavitev konvencije potrebno najnižje število držav, ki so ratificirale omenjeno mednarodno konvencijo, je bilo doseženo 26. januarja letos. Prva zasedanja raznih organov OMPI so predvidena v septembru letos.

Nova organizacija OMPI pomeni odločen korak naprej v interesu enotnega obravnavanja in uspešnega zavarovanja vseh oblik avtorskih pravic na mednarodni ravni.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA —

ujete dobre, mehke sence. Bila je kot boginja, izklesana iz dragocenega kamna.

Wolffu so se skalile oči, čutil je, da ga odnaša velikanško valovje. Nosnice so se mu razprle, ko so ujete njen vonj. Usta je imel suha in jezik od žeje ožgan. Zgrbljeno čelo so mu brazdale kaplje potu, tik nad očmi pa je kljuvala rezka bolečina. Globoko je zajel sapo in z roko prebignil čez čelo, kot bi hotel pregnati napetost, v kateri ni več mogel vzdržati.

„Lezite v posteljo in zavijte se v odejo!“

Ubogala je. Legla je in se zavila v odejo, kot bi jo zeblo.

Umiril se je, potem pa se je sklonil k njej, jo nekajkrat udaril po licu, in prebudila se je iz težkega sna. Široko je razprla oči in se začudeno razgledovala okoli sebe, potem pa vprašala:

„Kje sem?“

„Doma! Vstati bo treba, dani se!“ je dejal major.

„Nel! Nekaj sem sanjala.“

Omotično se je dvignila v postelji, kot bi jutraj nameravala vstati. Ko ji je odeja zdrsnila s prsi, se je zavedela, da je gola. Sunkovito je potegnila odejo nazaj do vratu. Zavest se je vrnila kot trudni pregnanec.

„Kaj je bilo z menoj? Zakaj sem gola?“

„Tega ne vem. Najbrž ste bili zaspani in ste se slekli in legli, medtem ko sem ob oknu prežal na ljudi, ki so zunaj streljali in se podili okoli najine vile.“

„Obleči se moram. Kje je moja obleka?“

Zagledala je po tleh razmetano obleko, in še bolj ji je bilo vse nerazumljivo.

„Kar ostanite tako, kakor ste. Saj je ura šele enajsta in nismo še niti sredi noči. Prav je, da ste se malo odpočili in mi ogreli posteljo.“

„Ali ste vi zatemnili luč?“

„Jaz, da ne bolijo oči. Premočna svetloba bode. Vse lepe stvari so najlepše v somraku. Slekli se bom, potem pa bova še malo poklepetala v postelji. Slovo je vedno vabilo za svidenje. Samo nekaj ur nama še preostane.“

„Ne bojte se me! Saj nisem gorila. Tu-di pojeste vas ne nameravam. Niti kaj drugega, česar sama ne bi želela.“

„Boli me glava,“ je dahnila in z rokami prebignila od senc proti čelu.

Gledala ga je s strahom, postarani, ko se je slačil. Preden je prišla k sebi, je že ležal ob njej, jo objel okoli vratu in se smejal njeni tesnobi in strahu. Skušala se mu je umakniti kot preplašena riba velikih roki v akvariju.

Tone Svetina: PTICA ZMAGE

„Tudi mene. Gotovo od tega prekletega dima.“

„Ne. Mene boli drugače. Vsa sem omotična. Povejte mi, kaj ste počeli z menoj!“

„Nič. Dam vam častno besedo. Povem vam lahko samo to, da vas občudujem. Zelo lepi ste goli. Moram vas ohraniti v iluziji. Če sem na svetu kdaj kako žensko pogršel, bom vas.“

„Gledali ste me golo?“

„Da, in natanko sem si vas ogledal. Hipnotiziral sem vas in slekli ste se pred menoj. Nimava časa, da bi stvari komplicirala. Nisem vas maral prepričevati. Če bi se pa potrudil sam, ne bi bilo tako zanimivo, kot je bilo,“ se je opravičeval Wolff.

„Strašen človek ste! Kaj vse sem počela? Bojim se vas, major. Strah me je vaše moči nad ljudmi. Sram me je.“

Major je strmel v mračni del sobe, kjer so počivale črne, goste sence. Ob njih si je odpočival oči. Obraz se mu je razlezel v zadovoljen nasmeh, ker je slišal tako mnogo besed, ki bi jih vedno poslušal iz ženskih ust. Strast je za hip odtavala kakor val, ki se razbije ob obali.

„Naj vas ne bo strah, čeprav je strah prijeten občutek! In po neumnosti ga podcenjujemo. Mimogrede povedano: strah je ljubezen do samega sebe, oče poguma, največkrat tudi vir časti in zvestobe. Vsa naša država je zgrajena na strahu in na neumnosti. Strah je lahko tudi neumnost. Velike, prazne oči. To mislim v vašem primeru. Pameť pa je vir moči nad ljudmi, ki so obremenjeni s predsodki. Hipnoza pa ni nobena posebna človeška sposobnost. To zmore vsak, ki zna zbrati svojo voljo. Ugotovil sem, da bi bili vi imeniten medij,“ se je smehljaj Wolff in ji razlagal nekaj svojih izkušenj s tega področja.

Potem se je nagnil k njej, ji pogledal v oči in vprašal: „Povejte mi, kaj čutilite do mene, Ana?“

(Se nadaljuje)

za oddih in razvedrilo

NOVI DAVEK

Ko je prišel opoldne domov, mu je žena rekla:

— Tu je bil uslužbenec iz občine. Hotel je vedeti, ali imamo pralni stroj.

Dejal je, da se bo še vrnil.

Mož se je začudil:

— Mar mu nisi rekla, da nimamo nobenega pralnega stroja?

— Seveda sem mu, vendar je odgovoril, da moraš podpisati neke listine in da morajo to vsi narediti. Baje nameravajo uvesti nov davek na pralne stroje.

— Ko pa mi vendar nimamo nobenega stroja! A je hotel povedati, da mora to podpisati vsak lastnik pralnega stroja, mar ne?

— Ne, ne, je odgovorila žena, naj bi podpisali le tisti, ki nimajo pralnega stroja.

Cez kakšno uro je nekdo pozvonil pri vratih. Bil je uslužbenec z veliko aktovko, polno najrazličnejših formularjev. Usedel se je in rekel:

— Uvedli smo davek na pralne stroje. Tako imenovani davek na bogastvo. Pralni stroj imamo za dokaz posebne blaginje in zato...

— Razumem, ga je prekinil lastnik stanovanja, ali kaj nam to mar? Žena vam je danes že rekla, da nimamo nobenega pralnega stroja!

— V tem primeru ne boste nič plačali, le tukaj boste podpisali... in segel je po aktovko, jo odprl in vzel iz nje neke papirje in potrdila.

— Hotel bi vam povedati, je rekel hišni gospodar, da ne vidim nobenega smisla v tem, da bi podpisal neka potrdila o nečem, kar nimam.

— Da, to je res, je priznal uslužbenec, vendar smo uvedli novo poslovanje, za katerega sodimo, da je racionalnejše.

Hišni gospodar je prasnul v smeh, vendar se je v trenutku zresnil:

— Najbrž bi bilo pametneje, če bi zahtevali potrdila od tistih redkih ljudi, ki pralne stroje že imajo. Prepričan sem, da bi si tako prihranili ogromno časa.

Uslužbenec se je nasmehnil:

— Saj ni tako. Pa vendar ne mislite, da bi moral v vseh primerih lažiti po teh stanovanjih?

— Tako pa zapravite vendar ogromno časa, ko dajete povsod izpolnjene formularje?

— Da, je rekel uslužbenec, toda vse je treba delati natančno. Tako bomo prepričani, da smo obšli in obdelali vsa gospodinjstva, vsa stvar pa je v tem, da v primeru, če katera izmed družin, ki zdaj nima pralnega stroja; pride do njega, imamo že polovico posla opravljenega. Ko bomo imeli od vseh potrdila, da stroja nimajo, nam bo potlej zadoščalo, če si ga kdo kupi, da bi nam podpisal, da je njegov lastnik. Takšna praksa nam bo dala pregled ljudi, ki imajo pralni stroj, prav tako pa tudi tistih, ki jih še nimajo.

Hišni gospodar je postajal nervozen:

— Saj bi lahko imeli še boljši pregled, če bi zahtevali potrdila samo od lastnikov pralnih strojev. Kajti samo dve možnosti sta, ne glede na to, ali kdo pralni stroj ima ali ne, je samo po sebi razumljivo, da vsi, ki ne sodijo v prvo skupino, avtomatično pripadajo drugi skupini.

— Strinjam se z vami, je rekel uslužbenec, vendar ne pozabite, da bi v tem primeru ostala druga kategorija brez nadzorstva.

— Ne mislim tako kot vi, kajti na voljo vam je že seznam prebivalcev.

— Da, samo ta seznam sodi k statističnim podatkom, medtem ko drugi kaže tudi premoženje in osnovni vprašalnik.

— Če bi ta drugi vprašalnik dejansko potrebovali, bi bilo za vas mnogo bolj enostavno, če bi ga na-

zmagoslavno, saj vidite, da smo vse do podrobnosti preučili!

Hišni gospodar ni videl, ali bi se smejal ali bi klet. Vprašal je:

— Zakaj pa mislite človeka klicati še k sebi, če vam je že doma popisal formular?

— Ne, je rekel uslužbenec, temu, ki ima pralni stroj, ni treba zdaj nič podpisati. Če najdem v kakšnem gospodinjstvu pralni stroj, to le označim s kljukico.

Hišni gospodar je zazijal:

— Zakaj pa to?

— Da bi pridobili na času. Kasneje nam teh ljudi ni treba klicati na občino, mi pa imamo vse podatke pri roki.

— Poslušajte vendar, takšen pralni stroj ni nobeno zemljišče ali vila. Kako pa boste ugotovili, če se bodo ljudje hoteli izogniti davku in vas bodo nalagali?

Uslužbenec si je nadel lisičji videz:

— Tudi na to smo mislili. Tisti, ki bo izjavil, da nima pralnega stroja, bo moral prinesiti iz trgovine potrdilo, da ga ni kupil.

Hišni gospodar je postal znova živčen:

— Poslušajte, mar ne mislite, da greste predaleč?

— Ne, ne. To je vse skupaj zelo logično...

Gospodar je vzkipeł:

— Ali sploh veste, kako nas boste obremenili s tem, ko bomo morali tehati od trgovine do trgovine in prosjati za potrdilo, da nimamo pralnega stroja?

— Ne vem, kako bi se radi izognili temu, saj to je vendar predpis.

— Da, samo jaz se s tem ne strinjam.

— Kakor želite. Vendar vas moram opozoriti, da boste morali davek vseeno plačati. Razen tega boste morali plačati kazen, ker ste navedli napačne podatke.

Hišni gospodar je planil pokonci in začel skakati po stanovanju. Potlej se je umiril in se uslužbencu zazrl v obraz:

— Poslušajte, kaj vam bom povedal. Najbolje bo, če tudi mene vpišete kot lastnika pralnega stroja.

— Vidite torej, je rekel uslužbenec, vidim, da ste pameten.

In v beležnici je naredil kljukico.

— Nekaj pa mi lahko vseeno zapužete: koliko imate že potrdil od ljudi, ki nimajo pralnega stroja?

— Niti eno, je odgovoril uslužbenec, nikoli ne bi verjel, vendar vse kaže, da imajo v mestu vsi pralne stroje!

MANUEL DE PEDROLO (Španija)

Haupttreffer

Reich mit einem Los von PROKOPP
1061 WIEN · MARIAHILFERSTR. 29

redili na podlagi prvega seznama, saj bi si tako prihranili pot od hiše do hiše.

— In kako bi lahko po vašem nadzorovali lastnike pralnih strojev?

— Popolnoma preprosto. Ukazali bi jim, naj jih ob nakupu takoj pri- glasijo, tako kot so to doslej delali.

— Mislim, da sem vam že povedal, kaj je naš namen.

— Da, samo da je to zame napačna metoda, ne pa namen. Reči hočem, če bi bili vsi lastniki pralnih strojev povabljeni na občino...

— To bomo enkrat pozneje tako in tako storili, je rekel uslužbenec

Pred oknom je nanoslo sneg. Sončni žarek je prodiral skozi zameteno okno in osvetljeval zemljevid na steni barake, zgrajene iz borovih desk. Sonce je bilo že visoko in svetloba se je tihotapila skozi razpoke in luknje nad zgornjim robom snežne odeje. Vzdolž odprte strani barake je bil skopan rov in ob lepih dneh je sonce talilo sneg in širilo rov. Bilo je konec marca. Major je sedel za mizo pri steni. Njegov pribočnik je sedel za drugo mizo.

Major je imel oči obrobljene z dvema belima krogoma črnih naočnikov, ki so mu varovali oči pred bleščanjem sonca in snega. Drugi deli obraza so najprej porjaveli in potem počrneli, potem pa so bili zagoreli. Nos je bil kar otečen, koža na njem pa se je oluščila na mestih, kjer so bili prej mehurčki. Tačas ko je z desnico listal po uradnih papirjih, je prste levice pomakal v krožnik z oljem in si mazal lice. Nežno se je dotikal kože. Na robu krožnika je pazljivo brisal olje s prstov, tako da je ostal na njih samo tanek sloj, ki ga je vtiral v kožo na čelu in na licih in nato nežno, z dvema prstoma, mazal še nos. Ko je opravil, je vzel krožnik z oljem v sobico barake, kjer je spal.

„Dremat grem malo,“ je rekel pribočniku. V tej vojski pribočnik ni imel častniškega čina. „Tole boš končal.“

„Bom, signor magiore,“ je odgovoril pribočnik. Potem je udobneje sedel in zazehal. Iz žepa bluze je vzel knjigo v tanki kartonski vezavi in jo odprl; položil jo je na mizo in si prižgal pipo. Sklonil se je nad mizo, da bi bral, in potem potegnil dim. Nato je zaprl knjigo in jo spravil v žep. Imel je dosti dela. Preden ni dokončal, ni smel brati. Sonce je zašlo za goro in senca je prekrila steno barake. Vstopil je vojak in vtaknil v peč nekaj neenakomerno nasekanih borovih vejic.

„Tiho, Pinin,“ je rekel pribočnik. „Major spi.“ Pinin je bil majorjev sluga. Temnopolti fant je zakuril v peči in pazljivo nalagal borove vejice na ognjišče. Potem je zaprl vrata in se vrnil v ozadje barake.

Pribočnik je nadaljeval delo.

„Tonani!“ je zavpil major.

Iz zaloge starih knjig

- Jože Dular: **LJUDJE OB KRKI**, 206 str., pl. 10.—
- Jack London: **PUSTOLOVKA**, 164 str., pl. 8.—
- Fran Roš: **JURETOVO POTOVANJE** in še kaj, 92 str., br. 3.—
- Jakob Grčar: **PREKO MORIJ V DOMOVINO**, 64 str., br. 4.—
- Nikolaj Ostrovski: **ROJENI V BURJI**, 256 str., ppl. 10.—
- Ivan Mafičič: **PETRINKA**, 208 str., pl. 6.—
- Peter Dörfler: **MUTASTI GREH**, 96 str., br. 2.—
- Jack London: **OTROCI MRAZA**, 190 str., ppl. 14.—
- S. K. Podobirski: **IZ SVETOVNE VOJSKE**, 80 str., br. 3.—
- Emile Zola: **NAPAD NA MLIN**, 54 str., br. 1.—
- Voltaire: **ZADIG**, 110 str., br. 3.—
- A. Connan Doyle: **IZGUBLJENI SVET**, 234 str., pl. 8.—
- John Galsworthy: **PRVI IN ZADNJI**, 86 str., br. 2.—
- Dinko Šimunovič: **ALKAR**, 108 str., br. 3.—
- Anton Medved: **KACIJANAR**, 128 str., pl. 12.—
- Ferdo Godina: **PTICE SELIVKE**, 73 str., ilustr., kart. 8.—
- Martin Andersen-Nexö: **OTROŠKA LETA**, 298 str., pl. 7.—
- Ivo Čipiko: **PAJKI**, 128 str., pl. 7.—
- M. Iljin: **O RAZNIH REČEH**, 148 str., br. 7.—

Posamezne knjige lahko naročite v knjigarni

KNJIGARNA „NAŠA KNJIGA“ CELOVEC, WULFENGASSE

Za dobro voljo

„Možu bom kupila sesalec za prah, ko bo imel rojstni dan.“

„Toda to vendar sploh ni davilo za moškega.“

„Za mojega že, saj vendar tako nerad čisti preproge.“

Neki moški se je hotel poročiti. V časopisu oglašuje:

„Iščem žensko!“

Sam ni verjel svojem očem, ko je po tednu dobil 694 odgovorov, ki so jih vse napisali moški. V vseh je pisalo enako:

„Vzemite mojo!“

Lučka je s prstom pokazala na ljudi.

„Tega ne smeš delati,“ jo opominja mama. „S prstom ne kažemo na druge.“

„In zakaj se potem ta prst imenuje kazalec?“ vpraša Lučka.

„Mislite, da prinese nesrečo, če se človek na petek poroči?“

„Ne vem, zakaj bi bil ravno petek izjema.“

„Tako, oženil bi se rad? Poznam premožno vdovo, če hočeš, te lahko predstavim. Ima pa odraslo hčer.“

„Hvala, potem bi pa rajši hčer.“
„Nikar, tega ti ne bi pripotoval, prijatelj, dobil bi vražje hudobno tačo.“

„Pomisli, Tilka, mož mi je rekel, da sem neumna gos.“

„Nikar naj ti ne gre preveč do srca, Amalija. Vse gosi so neumne.“

„Kaj misliš, je Cen poštenjak?“

„Cene pa poštenjak? Njemu še roke ne dam, ne da bi potem svojih prstov preštel.“

Odlična družba. Sami fraki in dekolteji.

Pa reče neki gost svoji sosedici:

„Kakšno smolo ima človek! Pomislite, pripovedujem onemu staremu bedaku, da se mi zdaj gostiteljica neznošno grda in nemogoča, pa se izkaže, da je njen mož!“

„Res?“ se začudi dekle. „In kaj vam je očka nato rekel?“

„Kaj naj storim, gospod doktor, da me ne bo več žgalo in srbelo po obrazu?“

„Vi nič, gospodična, pač pa vaš fant, on naj se večkrat obrije!“

„Prepričan.“
„Tonani,“ je rekel major z istim glasom, „me slišiš?“

Iz druge sobe ni nihče odgovoril.
„Ne sliši,“ je rekel major. „Pa si povsem prepričan, da ljubiš to dekle?“

„Sem.“

„In...“ major ga je bistro pogledal, „nisi pokvarjen?“

„Ne vem, kaj mislite, ko pravite pokvarjen.“

„Prav,“ je rekel major. „Nikar se ne postavljaj.“

Pinin je povesil pogled. Major je opazoval njegov olivnati obraz in roke, pa ga premeril od glave do peti. Potem je nadaljeval, ne da bi se smehljaj:

„In zares ne želiš...“ Major je počakal. Pinin je pogledal v tla. Major se je z glavo naslonil na torbo in se nasmehnil. Odleglo mu je: življenje v vojski je bilo preveč zapleteno. „Dober fant si,“ je rekel. „Dober fant si, Pinin. Vendar se ne smeš preveč postavljati in varuj se, da te kdo ne izpodrine.“

Pinin je še vedno stal poleg postelje.

„Ni se ti treba bati,“ je rekel major. Roke so ležale na odeji, zdaj so bile prekrizane. „Nič ti nočem slabega. Če želiš, se lahko vrneš v svoj vod. Toda zate je bolje, če boš še vnaprej moj vojaški sluga. Tu je manj možnosti, da bi padel.“

„Želite še kaj od mene, signor magiore?“

„Ničesar,“ je rekel major. „Pojdi in nadaljuj svoje delo. Ko boš odšel, pusti vrata odprta.“

Pinin je odšel in pustil vrata odprta. Pribočnik ga je gledal, kako je nerodno šel skozi sobo in potem iz barake. Pinin je bil rdeč v obraz in hodil je drugače kot prej, ko je prinesel drva za peč. Pribočnik se je smehljaj in gledal za njim.

Pinin se je vrnil s polnim naročjem drv.

Major je ležal na postelji in gledal svojo čelado, preoblečeno s platnom, in naočnike, ki so ga varovali proti soncu in viseli na žeblju pri oknu, pa poslušal, kako Pini hodi po lesenem podu barake. „Vražiček,“ je pomislil, „ne vem, če se mi ni zlagal.“

ERNEST HEMINGWAY

Običajno spraševanje

mila. Torbo je imel namesto blazine. S podolgovatim, zagorelim in mastnim obrazom je strmel v Pinina. Roke je položil na odejo.

„Devetnajst let imaš?“ je vprašal.

„Da, signor magiore.“

„Si bil kdaj zaljubljen?“

„Kako mislite, signor magiore?“

„Zaljubljen v dekle?“

„Hodil sem z dekleti.“

„Nisem te vprašal po tem. Vprašujem samo, če si bil zaljubljen — v kašno dekle.“

„Sem, signor magiore.“

„Imaš dekle še zdaj rad? Nič ji ne pišeš. Vsa tvoja pisma berem.“

„Rad jo imam,“ je rekel Pinin, „vendar ji ne pišem.“

„Si prepričan, da jo imaš rad?“

IZREKI

● Ce se pehamo samo z užitkom, bomo malo doživeli.

● Veliki duhovi nas kratkočasijo z naravo, srednje veliki z govorjenjem, mali duhovi pa govore o ljudeh.

● Lepo je ostati mlad, vendar to nima nič skupnega z večno nezrelostjo.

● Genij izpolni celo tisto, česar ni obljubil.

● Za znanje obstaja en sam dokaz: delo.

● Kdor se svojegoa definstva le površno spominja, je slab vzgojitelj.

RADIO PROGRAM

REGIONALNI PROGRAM

Poročila: 5.00, 6.30, 8.00, 10.00, 13.00, 17.00, 19.00, 20.00, 22.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 5.30 Kmetijska oddaja, 5.40 Jutranja opažanja, 5.43 Pisane jutranje melodije, 6.00 Jutranja gimnastika, 6.45 Deželni razgled, 7.00 Glasbeni mozaik, 7.45 Lokalna poročila, 8.05 Zvenoč jutranji pozdrav, 8.15 Obzornik za ženo, 9.00 Šolska oddaja, 10.05 Šolska oddaja, 11.30 Oddaja za podeželje, 11.40 Nasveti za vas, 11.45 Za avtomobiliste, 13.05 Deželni razgled, 13.30 Glasba po kosilu, 14.00 Za ženo, 14.15 Slovenska oddaja, 15.30 Otroška ura, 16.00 Venček melodij, 18.15 Odmev časa, 18.45 šport, 18.55 Lahka noč otrokom, 19.03 Pregled sporeda, 19.05 Zabeležite si, 19.35 Melodija in ritem, 22.10 šport iz vsega sveta.

Sobota, 21. 3.: 5.05 Ljudske viže — 7.55 Naš hišni vrt — 10.05 Šolska oddaja — 11.00 Naša lepa domovina — 13.50 Za zbiralce znamk — 14.20 Kjer prepevajo, tam ostanemo — 15.30 Po željah — 17.40 Igralske anekdote — 18.00 Za delovno ženo — 18.40 Kulturna in umetnostna kritika — 20.10 Vesel večer — 22.25 Plesna glasba po naročilu.

Nedelja, 22. 3.: 7.40 Vesele note — 8.05 Kmetijska oddaja — 8.15 Kaj je novega — 9.00 Nedeljsko jutro brez skrbi — 11.00 Dopoldanski koncert — 12.03 Za avtomobiliste — 13.10 Ogledata Mestnega gledališča — 13.45 Iz domovine — 14.30 Po željah — 16.30 To je moj Dunaj — 17.05 Novi val — 18.00 Večerni koncert — 18.30 Koroški portret — 18.45 Otroški zbori — 19.00 Nedeljski šport — 19.30 Deželni razgled — 20.10 Deski- ce, ki pomenijo svet — 21.00 Operetni koncert.

Ponedeljek, 23. 3.: 5.05 Vesel začetek dneva — 10.05 Spomini z glasbo — 11.00 Ljudska glasba — 14.30 Knjižni kotic — 14.45 Iz deželnega prosvetnega programa — 16.15 Vzgoja v domu, bodočnost naših otrok? — 17.10 Zabavna oddaja — 18.00 Oddaja kmetijske zbornice — 19.15 Štajerska radijska čitanka — 20.10 Radijska igra — 21.30 Robert Stolz dirigira.

Torek, 24. 3.: 5.05 Vesel začetek dneva — 9.30 Vesele note — 10.05 Prijubljene melodije — 11.00 Ljudska glasba — 15.00 Godba na pihala — 16.15 Nezaupanje v zakonu — 16.45 Otroška telovadba — 17.10 Avstriji o Avstriji — 18.00 Oddaja sindikalne zveze — 19.15 Obisk pri koroških pihalnih godbah — 20.10 Orkestrski koncert — 21.30 Kabaret.

Sreda, 25. 3.: 5.05 Vesel začetek dneva — 9.00 Prijubljene melodije — 10.05 V vseh oblikah — 11.00 Ljudska glasba — 14.45 Koroška pesem — 16.15 Srečno otroštvo — 16.30 Operetne melodije — 17.10 V dunajski koncertni kavarni — 18.00 Oddaja združenja industrialcev — 19.15 Govorica domovine — 20.10 Kmečki general — 21.00 Za prijatelja planin.

Četrtek, 26. 3.: 5.05 Vesel začetek dneva — 6.05 Ljudske viže — 7.00 Melodije za razmišljanje — 9.00 Za prijatelje stare glasbe — 10.05 Komorni koncert — 11.00 Ljudska glasba — 14.45 Zabeleženo na koroških cestah — 17.10 Glasba za razmišljanje — 19.30 „Tannhäuserjeva pot v raj“ — 20.10 Radijska igra — 21.00 št. Pavel, benediktinski samostan v Labotski dolini.

Petek, 27. 3.: 5.43 Johann S. Bach in Wolfgang A. Mozart — 7.00 Jutranji koncert — 8.05 Zborovska glasba — 9.45 Klavirska glasba Lea Janačeka — 11.30 Opis velikonočnega tedna — 12.10 „Stabat mater“ — 14.30 Postne pesmi iz alpskih dežel — 16.00 O izdaji duha in človeka — 17.10 Glasba za konec tedna — 19.20 Pasijonska glasba — 20.10 Radijska igra.

SLOVENSKE ODDAJE

Sobota, 21. 3.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca — 14.00 Narava, barometer.

Nedelja, 22. 3.: 7.00 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 23. 3.: 13.45 Informacije — Živo srečanje.

Torek, 24. 3.: 13.45 Informacije — Vrhunska dela za violino in klavir — Koroški kulturni pregled.

Sreda, 25. 3.: 13.45 Informacije — Po sledih starih šeg in navad.

Četrtek, 26. 3.: 13.45 Informacije — V velikem tednu — Cerkev in svet.

Petek, 27. 3.: 13.45 Informacije — Križev pot.

RADIO LJUBJANA

Poročila: 4.30, 5.00, 7.00, 8.00, 9.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 17.00, 18.00, 22.00, 23.00, 24.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 4.45 Informativna oddaja, 5.30 Danes za vas, 6.00 Jutranja kronika, 7.25 Pregled sporeda, 10.00 Danes dopoldne, 10.15 Pri vas doma, 12.30 Kmetijski nasveti, 13.15 Obvestila in zabavna glasba, 13.30 Priporočila vam, 15.00 Dogodki in admevi, 15.30 Glasbeni intermezzo, 16.00 Vsak dan za vas, 19.00 Lahka noč otroci, 19.10 Obvestila, 19.30 Radijski dnevnik, 23.05 Literarni nokturno.

Sobota, 21. 3.: 8.04 Glasbena matineja — 9.05 Radijska šola — 9.35 Čez travnike zelene — 12.10 Naši violinisti izvajajo Wieniawskega — 12.40 Pevci in pihalni ansambel Francija Puharja — 14.05 Glasbena pravljica — 14.25 Lahka glasba za razvedrilo — 15.40 Poje mezzosopranistka Melanija Bugarinovič — 17.05 Gremo v kino — 17.35 Filmska glasba — 17.45 Jezikovni pogovori — 18.15 Dobimo se ob isti uri — 18.45 S knjižnega trga — 19.15 Kvintet bratov Avsenik — 20.00 Zabavna radijska igra — 21.00 Vedri zvoki — 21.15 Melodija meseca — 22.15 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

Nedelja, 22. 3.: 6.00 Dobro jutro — 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Radijska igra za otroke — 8.50 Skladbe za mladi svet — 9.05 Koncert iz naših krajev — 10.05 Še pomnite, tovariši — 10.25 Pesmi borbe in dela — 10.45 Voščila — 11.50 Pogovor s poslušalci — 13.30 Nedeljska reportaža — 13.50 Z novimi ansambli domačih napevov — 14.00 Po domače — 14.30 Humoreska tedna — 14.50 Ansambel Jožeta Kampa — 15.05 Mozaik zabavnih melodij — 16.00 Slovenska zemlja in pesmi in besedi — 17.05 Operni koncert — 17.30 Radijska igra — 18.30 Solistna glasba — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Zabavno-glasbena oddaja — 22.15 Plesni orkester RTV Ljubljana vabi na ples — 22.40 Zabavni zvoki iz studia Zagreb — 23.15 Jazz za vse.

Ponedeljek, 23. 3.: 8.04 Glasbena matineja — 9.05 Za mlade radovedneže — 9.20 Cicibanov svet — 9.45 Pianist Borut Lesjak — 12.10 Iz opusa Slavka Osterca — 12.40 Koncert pihalnih orkestrrov — 14.05 Lahka

evropskega prvaka moral braniti Jugoslovani Surbek. V Moskvi bo Jugoslavijo zastopalo moštvo: Surbek, Korpa, Štipančič in Reslerjeva.

ZANIMIVA PARALELA

V enem oziru bi nogomet na Koroškem lahko primerjali z nogometom v Sloveniji: kakor se celovška Austria trenutno bori za obstoj v državni ligi, tako se tudi ljubljanska Olimpija mora bojevati za točko, ki bi jo obvarovale pred izpadom iz najvišje lige. Celovčani so se zadnje nedelje pomerili na Dunaju s tamkajšnjo ekipo Vienne ter utrpeli poraz 0:2. Na lestvici imajo trenutno »pod seboj« le še dvoje moštev in je vprašanje obstanka v državni ligi postalo torej že izredno resno. Ljubljancem pa so v zadnji tekmi nesrečno remizirali z beograjskim Partizanom, toda tudi s pridobljeno točko se jim ni posrečilo, da bi se rešili iz kroga »ogroženih«. Več sreče ima enajstotica iz Maribora, ki se uspešno drži v sredini lestvice.

NA JOŽEFOV SEJEM
21. MARCA 1970
PRIDITE
PO VELIKE DOBITKE V

Podjunski trgovski CENTER
bratje RUTAR & Co

Dobrla ves-Eberndorf

PODJUNSKI TRGOVSKI CENTER bratov RUTAR & CO. Dobrla ves

je pripravil za Vas lepe dobitke:

- dobitek — 1 ELIN hladilnik z avtomatom za taljenje ali 1 celotna dvoposteljna oprema
- dobitek — 1 ERWO-aparat za varjenje ali 1 ALKO-mešalnik za beton
- dobitek — 1 ožemalnik ali 1 stoječa sobna luč
- dobitek — 1 samokolnica s krampom in lopato ali 1 Philips prenosni radioapar
- dobitek — 1 aparat za sušenje las (z oglavnico in stojalom) ali 10 kg DURLIN laka po prosti izbiri

V S A K N A K U P V C E N T R U J E D O B I T E K :

Navedeni dobitki so razstavljeni v

PODJUNSKEM TRGOVSKEM CENTRU V DOBRLI VESI.

Srečke dobite v PODJUNSKEM TRGOVSKEM CENTRU in pri vseh podjetjih bratov RUTAR.

V s a k lahko dobi dobitke, potrebna je navzočnost pri žrebanju v soboto 21. marca 1970 ob 16. uri v

PODJUNSKEM TRGOVSKEM CENTRU V DOBRLI VESI.

Ostala pojasnila lahko razberete iz srečk na letakih.

K velikim dobitkom vabijo

bratje RUTAR

glasba s simfoničnim orkestrom RTV Ljubljana — 14.35 Voščila — 51.40 Poje moški zbor iz Ribnice — 17.05 Operni koncert — 18.35 Mladinska oddaja — 19.15 Ansambel Rudija Bardorferja — 20.00 Koncert Slovenske filharmonije — 22.15 Za ljubitelje jazz — 23.15 Zabavni zvoki iz studia Beograd — 23.40 Lahka noč z zabavnim orkestrom RTV Ljubljana.

Torek, 24. 3.: 8.04 Operna matineja — 9.05 Upor na Primorskem — 9.45 Narodne iz Zuzemberka — 12.10 Lahka koncertna glasba s češkega — 12.40 Od vasi do vasi — 14.05 Glasbena udejstvovanje mladih — 14.25 Plesni orkester RTV Ljubljana — 14.40 Mladinska oddaja — 15.40 Iz Rossinijeve opere „Seviljski brivec“ — 17.05 Popoldanski koncert Simfoničnega orkestra RTV Ljubljana — 18.15 V terek nasvidenje — 18.45 Družba in čas — 19.15 Ansambel Borisa Franka — 20.00 Prodajalna melodij — 20.30 Radijska igra — 21.40 Lepi zvoki — 22.15 Jugoslovanska glasba — 23.15 Zabavni zvoki iz studia Zagreb — 23.40 Za ples igra ansambel Francija Puharja.

Sreda, 25. 3.: 8.04 Glasbena matineja — 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.20 Iz glasbenih šol — 9.45 Ansambel Mojmir Sepeta — 12.10 Iz slovenske operne literature — 12.40 Slovenske narodne poje Eva Novšak-Houškova — 14.05 Koncert za odih — 14.35 Voščila — 15.40 Pianistka Dika Rančigaj — 17.05 Mladina sebi in vam — 18.15 Rad imam glasbo — 18.40 Naš razgovor — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Ti in opera — 22.15 S festivalov jazz — 23.15 Zabavni zvoki iz studia Beograd — 23.40 Ljubljanski jaz ansambel.

Četrtek, 26. 3.: 8.04 Glasbena matineja — 9.05 Srednjeveška mesta in mestna država — 9.35 Zabavni orkester RTV Ljubljana in instrumentalni solisti — 12.10 S simfoničnimi plesi z Ohrida na Koroško — 12.40 Čez polja in potoke — 14.05 Pesem iz mladih dni — 14.25 Plesni orkester RTV Ljubljana — 14.40 Enajsta šola — 15.40 Komorni zbor RTV Ljubljana izvaja dela sodobnih slovenskih skladateljev — 17.05 Glasbena popul dne — 18.15 Morda vam bo všeč — 18.45 Kulturni globus — 19.15 Ansambel Weekend — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Literarni večer — 22.15 Skladbe Wolfganga A. Mozarta — 23.15 Iz albuma izvajalcev jazz — 23.40 Lahka noč s slovenskimi pevci zabavne glasbe.

Petek, 27. 3.: 8.04 Operna matineja — 9.05 Pionirski tednik — 9.35 Operetne melodije — 9.45 Narodne pesmi — 12.10 Slovenski samospeli — 12.40 Poje Planinski oktet iz Maribora — 14.05 Iz albuma skladb za mladino — 14.35 Voščila — 15.30 Napotki za turiste

SADNA DREVESCA

vseh plemen in jagodičje oddaja domača drevesnica MARKO POLZER, Vazar, pri St. Vidu.
Najboljše jabolčno sadje.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt - Celovec, Gasometergasse 10, tel. 85-6-24. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

TELEVIZIJA

Sobota, 21. 3.: 16.15 Listamo v slikanici — 16.35 Dak-tari — 17.25 Za družino — 17.30 Nova črta — 18.00 Tedenski obzornik — 18.25 Kultura aktualno — 18.50 Daber večer v soboto želi Heinz Conrads — 19.30 Čas v sliki in tedenski komentar — 20.06 šport — 20.15 D'Artagnan — 21.25 šport — 22.00 Velika nagrada Evrovizije — 23.30 Čas v sliki.

Nedelja, 22. 3.: 15.30 Eldorado — 16.00 Za otroke — 16.15 Film zate — 16.45 Kontakt — 17.05 Brez nagobčnik-ka — 18.30 S skrito kamera — 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna — 19.30 šport — 20.15 Maksimilijan Mehški — 21.45 Čas v sliki — 22.00 Dunajski filharmoniki na vaji in koncertu.

Ponedeljek, 23. 3.: 18.00 Orientacija — 18.25 Podoba Avstrije — 18.50 Zaljubljen v čarovnico — 19.30 Čas

Gesucht für Sommersaison oder Jahres-stelle eine selbständige Lingere, Saal-praktikantinnen, Zimmermädchen, Hausbursche, Küchenbursche. Gutes Salär, geregelte Freizeit. Offerten an: Chesa Selfranga, Herr Gehret, CH 7250 Klosters (Schweiz), Tel. 083-4 12 55.

Gesucht für lange Sommer-Saison Eintritt April Küche, Servierlächter, Restaurationskellner. Offerten an: Familie K. Fuchs, Hotel Eiger, CH 3823 Wengen (Schweiz), Berner Oberland, Tel. 036 — 3 41 32.

v sliki — 20.06 šport — 20.15 Mož s kovčkom — 21.00 Poštni predal 7000 — 21.15 Prometni razgled — 22.15 Čas v sliki.

Torek, 24. 3.: 18.00 Človek v vesolju — 18.25 Kultura aktualno — 18.50 Sodnik na divjem zapadu — 19.30 Čas v sliki — 20.06 šport — 20.15 Kaj sem? — 23.00 Čas v sliki.

Sreda, 25. 3.: 11.00 Očetje in sinovi — 16.30 Za otroke — 17.15 Mednarodni mladinski obzornik — 17.30 Lassie, zgodba psa — 18.25 Podoba Avstrije — 18.50 Ljubi stric Bill — 19.30 Čas v sliki — 20.06 šport — 20.15 ORF-Report — 21.15 Pepel zmage — 23.15 Čas v sliki.

Četrtek, 26. 3.: 18.00 Portret umetnice: Hilde Zadek — 18.35 Športni mozaik — 18.55 Misli k velikemu četrtku — 19.30 Čas v sliki — 20.06 šport — 20.15 Zlati strel — 21.45 Svet knjige — 22.45 Čas v sliki.

Petek, 27. 3.: 18.25 Podoba Avstrije — 18.50 Krížev pot človeka — 19.30 Čas v sliki — 20.06 šport — 20.15 Tirolski pasijon — 21.45 Čas v sliki — 22.00 Hokejsko svetovno prvenstvo: Sovjetska zveza - Češkoslovaška.